

NALEŻNOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZALTEM. CENA NUMERU 60 GROSZY

SAMORZĄD

TYGODNIK

POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU
TERYTORJALNEGO

Rok XVIII.

Warszawa, 29 marca 1936 r.

№ 13.

TREŚĆ NUMERU

Elbe. — W sprawie samorządu szkolnego.

Mgr. Józef Przetocki. — Niebezpieczeństwo budżetów wierzycielskich.

S. Smolec. — Samorząd i ruch letniskowo-turystyczny.

St. Rudziński. — Drugi jednolity tekst ustawy o finansach komunalnych.

Ze Związku Powiatów R. P.

Przegląd orzecznictwa

Sprawy bieżące

Wiadomości gospodarcze

Poradnik samorządowy

Przegląd bibliograficzny zagadnień samorządowych.

Wydział Powiatowy w Podhajcach
ogłasza

K O N K U R S

na stanowisko sekretarza Wydziału Powiatowego
z uposażeniem w/g VIII względnie VII grupy plac pracowników samorządowych.

Wymagane warunki: 1) Obywatelstwo polskie, 2) nieprzekroczony 40 rok życia, 3) wyższe wykształcenie prawnicze lub ekonomiczne (wymagany dyplom), 4) trzyletnia praktyka samorządowa.

Posada do objęcia od 1 maja względnie 1 czerwca 1936 r. Podania wraz z życiorysem i odpisami świadectw i dokumentów wnosić należy do dnia 10 kwietnia 1936 r. do Wydziału Powiatowego w Podhajcach.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) *Wł. Sardecki*, Starosta.

WYDZIAŁY POWIATOWE
PUBLICZNE BIBLIOTEKI GMINNE
WSZELKIE BIBLIOTEKI RUCHOME
KUPUJĄ KSIĄŻKI
w największej hurtowni księgarskiej w Polsce
p. f.

„DOM KSIĄŻKI POLSKIEJ“, SP. AKC.
WARSZAWA, PLAC 3 KRZYŻY 8.

Posiadamy oddzielny pokój do przeglądania i wyboru książek do bibliotek.
Dajemy pomoc techniczną. Dogodne warunki zakupu.

PIERWSZE OGŁOSZENIE.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO, Spółka Akcyjna,

odbędzie się w sobotę dnia 25 kwietnia 1936 roku o godzinie 13-ej, w lokalu Banku w Warszawie, (Plac Napoleona 7), z następującym porządkiem obrad:

- I. Zagajenie i wybór Prezydium.
- II. Sprawozdanie za rok 1935:
 - a) sprawozdanie Zarządu, bilans, rachunek zysków i strat oraz podział zysków,
 - b) sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej,
 - c) sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej.
- III. Budżet na rok 1936.
- IV. Wnioski zgłoszone zgodnie z § 47 Statutu.
- V. Wybory: a) 4-ch członków Rady Nadzorczej,
b) 5-ciu członków Komisji Rewizyjnej.

Walne Zgromadzenie zwołane na dzień 25 kwietnia r. b. będzie ważne bez względu na ilość obecnych na Zebraniu delegatów Akcjonariuszów i ilość reprezentowanych przez nich akcji (§ 48 Statutu).

Każdy akcjonariusz, który jest zapisany do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, może uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu w osobie upoważnionego do tego na piśmie delegata, wyznaczonego z pośród członków swego organu wykonawczego (§ 51 Statutu).

Upoważnienie dla delegata, stwierdzające, że jest on członkiem organu wykonawczego i posiada prawo reprezentowania i głosowania w imieniu akcjonariusza, winno być zaopatrzone pieczęcią i podpisami jak dla zobowiązań oraz opłacone stemplem w kwocie nominalnej zł. 5.— Upoważnienie to uprasza się nadesłać do Banku do dnia 21 kwietnia r. b.

Akcjonariusze, posiadający łącznie co najmniej 1/10 część kapitału zakładowego Banku, mają prawo zgłosić Zarządowi na piśmie, w terminie nie później, niż na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem, dodatkowe sprawy na porządek dzienny (§§ 45 i 47 Statutu).

Z A R Z Ą D.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
7.50 ZŁOTYCH,
OD 6 EGZEMPLARZY 6.25 ZŁ.
NUMER POJEDYŃCZY 60 GROSZY
KONTO CZEKOWE w P. K. O. 52.020

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA,
MARSZAŁKOWSKA 81a
TELEFONY: REDAKCJI 9-66-06.
ADMINISTRACJI 9-61-92.
Redakcja rękopisów nadesłanych
nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: Strona w tekście: 350 zł. $\frac{1}{2}$ —str.
175 zł.— $\frac{1}{4}$ str. 87 zł. 50 gr. Poza tekstem za str.
250 zł.— $\frac{1}{2}$ str. 125 zł., $\frac{1}{4}$ str. 62 zł. 50 gr.
Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia
instytucyj komunalnych (dostarczone bezpośrednio do
Administracji) za str. 120 zł., $\frac{1}{2}$ str.
60 zł.— $\frac{1}{4}$ str. 30 zł.

Redaktor — Franciszek Branny

ROK XVIII.

WARSZAWA, 29 MARCA 1936 r.

Nr. 13

TREŚĆ Nr. 13. W sprawie samorządu szkolnego. — *Elbe*. Niebezpieczeństwo budżetów wierzycielskich — *Mgr. Józef Przetocki*. Samorząd i ruch letniskowo-turystyczny — *S. Smolec*. Drugi jednolity tekst ustawy o finansach komunalnych — *St. Rudziński*. Ze Związku Powiatów R. P. Przegląd orzecznictwa. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Przegląd bibliograficzny zagadnień samorządowych.

W sprawie samorządu szkolnego

(Przyczynek do dyskusji).

O sprawy, co do których słuszności ma się rzetelne przekonanie, należy walczyć zdecydowanie i nieustępliwie, a tem więcej nalegać, im rozwiązanie jest potrzebniejsze dla bieżącego życia. Do takich, niewątpliwie najaktualniejszych dla samorządu wiejskiego spraw, należy zagadnienie samorządu szkolnego na wsi. Dyskusja, na ten temat toczy się dość długo, ale do rozwiązania zagadnienia zbliżamy się niezwykle powolnie.

Gromady i gminy wiejskie województw południowych i zachodnich poprostu krzyczą o decyzję w tej sprawie. Trudno się dziwić tym soltysom i wójtom, którzy po zniesieniu dawnych gmin jednostkowych, a wprowadzeniu gmin zbiorowych, na podstawie ustawy samorządowej z 1933 r., zostali postawieni wobec konieczności stosowania w nowych warunkach starych przepisów o radach szkolnych miejscowych. Nie wypowiedziały się w tej sprawie wyższe instancje szkolne, a tymczasem życie idzie i samorząd wiejski musi sobie dawać radę z samorządem szkolnym.

Cóż więc dziwnego, że w tych warunkach prawnych, wytwarzają się stany pozaprawne, lub też wprost sprzeczne z prawem. I tak w jednych gminach poprostu rady szkolne uśmiercono, w innych dostosowano do obecnych gromad, a dawnych gmin jednostkowych, albo też utworzono jedną radę szkolną miejscową dla całej gminy zbiorowej. Poprostu można powiedzieć, zaistniał stan anarchii prawnej w dziedzinie samorządu szkolnego na wsi w tych gminach.

Całe szczęście, że sprawa szkolna jest na wsi popularną i ludność wiejska wysokość swych świad-

czeń na szkołę nie odmierza zależnie od formy prawnej, albo, mówmy szczerze, istnienia lub nieistnienia samorządu szkolnego na wsi. Dzięki temu, choć egzystencja prawna samorządu szkolnego się zawahała, wieś łoży grosz na szkołę. Świadczą o tem liczne wioski, w których podejmowano inicjatywę budowy szkoły, opodatkowując się na ten cel po kilka złotych od hektara ziemi. To samo mówią gromady, które w swych budżetach na oświatę przewidziały dobrowolnie więcej nawet, niż życzył sobie inspektor szkolny. I wszystko jedno, czy to województwo krakowskie, poznańskie czy wołyńskie. Tajemnicą tkwi w tem, że ambicją wioski jest mieć u siebie szkołę i dobrze ją wyposażyć. „Wies bez szkoły — to nie jest wieś“, odpowiada gospodarz ukraińskiej wsi na Wołyniu.

Jeżeli było właściwe podejście gromad i gmin wiejskich do sprawy szkolnej, szkoły nie ucierpiały spowodu kryzysu samorządu szkolnego. Otrzymały pokrycie wydatków rzeczowych dlatego, że upchnął się o to nauczyciel, a starał się je zaspokoić soltys czy wójt. Pomagały im w tem gromadzkie, czy gminne komisje oświatowe, a najmniej odczuwaną była potrzeba instytucji pośredniczącej, to jest opieki szkolnej, czy też rady szkolnej miejscowej. Zauważyli to i inspektorzy szkolni, którzy bliżej i bez uprzedzeń do zagadnienia podeszli i nie kryją się ze zdaniem, że gromada i gmina są w stanie dać szkole opiekę.

To jednak, że w większości przypadkach pomimo dezorganizacji samorządu szkolnego sprawa szkolna nie ucierpiała, nie zaprzecza, że były i przypadki nieprzyjemnych zgrzytów i sporów między gromadą i gminą, a organami samorządu szkolnego

lub władzami szkolnymi. Zwłaszcza tam, gdzie „właściwym elementom“ chodziło o psucie roboty samorządowej, sprawa samorządu szkolnego stwarzała i stwarza dogodną płaszczyznę do wywoływania zażargów i jątrzenia ludności wiejskiej. Obok więc postulatów natury prawnej sprawa samorządu szkolnego winna być jaknajszybciej rozwiązana, ażeby przestała być podkładem do rozgrywek, mających inne, napewno nie szkolne cele.

Gdy się mówi o sprawie samorządu szkolnego na wsi, nierzadko się zdarza, że łączy się z nią pewne kwestje odrębne, z nią niezwiązane, albo też wnioskowanie opiera się na niestusznych przesłankach, to znowu niektórych przekonywujących racji nie bierze się pod uwagę. Stąd nieraz wrażenie, że zagadnienie jest bardziej skomplikowane i trudne do rozwiązania, niż to jest w rzeczywistości. O to dla przykładu, co mam na myśli:

1) Reformę samorządu szkolnego usiłuje się wiązać ze sprawą zespolenia administracji szkolnej z administracją ogólną, przyczem utrzymanie samorządu szkolnego ma niby stanowić jedną z zapór przed zespoleniem. Na taką argumentację wydaje mi się słuszną odpowiedź, że ani jest celem samorządu szkolnego bronić administracji szkolnej przed zespoleniem, ani też nawet utrzymanie samorządu szkolnego nie ma wpływu na sprawę zespolenia. Jest zrozumiałem, że „zespolenie zagadnień“ nie przyspiesza rozwiązania zagadnienia samorządu szkolnego.

2) Rady szkolne miejscowe w b. zaborze austriackim powstawały na podłożu walki społeczeństwa polskiego z władzami państwa austriackiego o wpływ na szkolnictwo. W Królestwie Polskim powołanie opiek, dozorów i rad szkolnych w 1917 r., przy przejmowaniu szkolnictwa przez Komisję Przejściową Tymczasowej Rady Stanu miało też specyficzne względy. Wszakże te racje, polityczno - społeczne, które w owych czasach stanowiły podłoże zagadnienia samorządu szkolnego, ustąpiły wobec zupełnie zmienionych warunków. W Państwie Polskim, w którym oświatą kieruje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a społeczeństwo jest powołane do udziału w wykonywaniu administracji publicznej za pośrednictwem samorządu, w szczególności terytorjalnego, sprawa samorządu szkolnego innego niż dawniej wymaga podejścia.

3) Wieś polska, odznaczająca się zadziwiająco dużą gotowością do świadczeń na cele publiczne, nie jest jednak przygotowaną do wypełnienia treścią

zbyt wielu komórek organizacyjnych. Pomijając wszelkie dobrowolne organizacje społeczne, rzućmy okiem na obsłużenie gromady, gminy wiejskiej i samorządu szkolnego. Okaże się, że jak narazie przynajmniej, zresztą „to narazie“ będzie jeszcze długo trwało, wieś nie może dobrze obsłużyć organów tych samorządów i odczuwa to, jako nadmiar. Stąd też ci sami ludzie zasiadają tu i tam, co w rezultacie tamuje faktyczną działalność. Biorąc życie wsi realnie, trzebaby się zatrzymać na gromadzie i gminie i na tych komórkach oprzeć rozwiązywanie całokształtu zagadnień, wynikających z sąsiedzkiego współżycia.

Warto i o tem wspomnieć, że czem więcej instytucyj, tem więcej posiedzeń, korespondencji, protokółów, sprawozdań, poprostu tembardziej wydłuża się tasiemiec biurokratyczny, dziś dla wsi przykrzejszy, niż rzetelne świadczenie na jakiś konkretny cel.

4) A jeśli poruszyć stronę finansową zagadnienia, to niewątpliwie wnioski o zlikwidowanie samorządu szkolnego się umocnią. Wystarczy bowiem zważyć, że w czasach tak ciężkich dla samorządu, gdy walczyć trzeba o każdy grosz w budżetach, wydatki szkolne nie bywały racjonalnie koordynowane. Boć przecież uchwalanie budżetu szkolnego przez samorząd szkolny, bez liczenia się, czy i w jakim stopniu może go gmina realizować, albo brak dostatecznej skrupulatności przy dysponowaniu budżetami szkolnymi, zaciąganie długów przez samorząd szkolny i t. p. — są argumentami za oddaniem sprawy budżetów szkolnych w jedne ręce. O tem, że gospodarka samorządu szkolnego nie odznaczała się zbytnią oszczędnością, a ponadto niedostatecznie była kontrolowana, można słyszeć i od władz szkolnych. Samorządy szkolne dużo wydawały, ale szkoły niezbyt dużo dostawały, oto dosadne określenie jednego z inspektorów szkolnych. Na taką gospodarkę dziś nie wolno nam pozwalać.

Wreszcie, jeżeli nawet z jakichkolwiek względów, nie możnaby uregulować całokształtu zagadnienia samorządu szkolnego, *koniecznym jest rozwiązanie go na terenie wsi przez zniesienie samorządu szkolnego na wsi (opieki, dozory, rady szkolne miejscowe) i przekazanie ich funkcij gromadzkim i gminnym komisjom oświatowym.*

Leży to w interesie sprawy szkolnej na wsi, a także w interesie uporządkowania samorządu wiejskiego.

Elbe.

Niebezpieczeństwo budżetów wierzycielskich

Zadaniem komisyj oszczędnościowo - oddłużeniowych jest dopasowanie wysokości obsługi zobowiązań do zdolności płatniczej związków samorządowych. Dopasowywanie to odbywa się w ten sposób, że Komisja ustala sumę realnych dochodów i koniecznych wydatków, a przewyżkę tak ustalonych dochodów nad wydatkami przeznaczają się na obsługę zobowiązań i do tej kwoty ściągają się obsługę

obecną przez zastosowanie potrzebnych ulg oddłużeniowych.

Ustalanie dochodów i wydatków uskuteczniają komisje oszczędnościowo - oddłużeniowe dla samorządu przy urzędach wojewódzkich. Ustalenia tych komisyj są następnie dyskutowane na konferencjach uzgadniających, poprzedzających posiedzenia C. K. O. O., na których dotyczące sprawy mają być

decydowane. W konferencjach tych biorą udział przedstawiciele wierzycieli i zgłaszają poprawki do ustaleń komisji wojewódzkich. Poprawki te idą z natury rzeczy w kierunku podniesienia marży na obsługę zobowiązań przez zmniejszenie wydatków albo podniesienie dochodów.

Zasadniczo wskazywanie przez wierzycieli na możliwości zwiększenia kwoty, potrzebnej na obsługę długów, w celu zmniejszenia zakresu ulg oddłużeniowych względnie strat, które wierzyciele mają ponieść, należy uznać za słuszne. Ten, kto ma tracić, powinien być przekonany o konieczności ustępstw względnie strat. Ponadto wskazywanie na słabe strony budżetów związków samorządowych, w szczególności na możliwości dokonania racjonalnych oszczędności, leży w interesie publicznym.

O ile jednak sam fakt wpływania wierzycieli przez swoje wnioski na teraźniejszą i przyszłą gospodarkę budżetową nie nasuwa zastrzeżeń, zastrzeżenia takie nasuwać może i faktycznie nieraz nasuwa sposób wykonywania tego wpływu. Mam na myśli wypadki, w których bezpośredni, doraźny i w dodatku źle zrozumiany interes własny wierzyciela albo nieznajomość lub niedokładna znajomość zdolności płatniczej ludności i potrzeb terenowych powodują zbyt daleko idące wnioski bądź w kierunku podniesienia dochodów, bądź w kierunku obniżenia wydatków.

Z pośród wniosków wierzycieli, wpływających na zwiększenie marży, na obsługę długów, najwięcej niebezpieczne dla równowagi budżetowej są wnioski nierealne, a mające wszelkie cechy prawdopodobieństwa, bo oparte na badaniach na miejscu.

Miałem sposobność ostatnio czytać jedno takie sprawozdanie, w którym autor stwierdza, że związek zamknął swój budżet bez niedoboru. Ten sam związek nie zapłacił w okresie sprawozdawczym temu samemu wierzycielowi i innym wierzycielom rat kapitałowych i odsetek. Niezapłacone raty i odsetki stanowiły realny niedobór, który w sprawozdaniu został pominięty. Zastanawiałem się długo, co skłoniło autora sprawozdania do takiego wybrązowania deficytowego związku samorządowego.

Najczęściej spotykanym błędem jest nawiązanie do dochodów, osiągniętych w roku ubiegłym bez uwzględnienia szczegółów tego rodzaju, jak np. wyjątkowe zwiększenie dochodów w roku ubiegłym spowodowane akcją likwidowania w tym roku zaległości z lat ubiegłych. Nieuwzględnia się również obniżek deflacyjnych. Jeżeli np. w mieście urzędniczym i emeryckim nastąpiła poważna obniżka wynagrodzeń spowodowana podatkiem specjalnym i podniesieniem podatku dochodowego, jasnym jest, że obniżka ta nie może pozostać bez wpływu na ogólną kwotę obrotów w danym mieście. Można wprawdzie zakładać, że to zmniejszenie konsumpcji wyrówna się następnie przez obniżkę cen przemysłowych, to jest, że konsument za mniejszą kwotę będzie mógł kupować więcej towarów, ale dotychczasowa praktyka, w szczególności odporne schodzenie w dół cen przemysłowych nakazywałaby raczej przyjmować, że wyrównanie to nie nastąpi w całości i nie prędko.

Na zdolność płatników gminy musi też ujemnie oddziaływać zwiększenie obciążenia podatkowego. Wy-

daje mi się niedorzecznością podnosić o 100 procent dotychczasowy dodatek do podatku od nieruchomości, a jednocześnie preliminować optymistycznie wpływy podatkowe z tego i z innych źródeł. Przecież o kwoty, które podwyżka skierowuje z kieszeni mieszkańca do kasy gminnej, ubożeje rynek wewnętrzny gminy, szczególnie jeżeli sumy te wyjdą nazewnątrz w formie obsługi długów.

Z zagadnieniem dochodów wiąże się ściśle polityka cen i opłat w przedsiębiorstwach samorządowych. Trzeba stwierdzić, że opłaty te w wielu wypadkach od okresu dobrej konjunktury obniżyły się niewiele, a w każdym razie nie w stosunku do podniesienia się wartości pieniądza, czyli, że dopłaty te realnie wzrosły. Jest to niekonsekwencja gospodarza i nie wolno nam jej stabilizować. Można wprawdzie obecnie stanąć na stanowisku, że lepiej jest nieobniżać narazie cen i opłat, gdyby to miało dokonać się kosztem naruszenia podstaw finansowych wierzycieli związków samorządowych, atoli uważam, że przeznaczenie ewentualnych przyszłych podwyżek dochodów na stopnicze zwiększanie w przyszłości obsługi zobowiązań wierzycielskich jest niesłuszne, gdyż liczyć się trzeba z użyciem tych ewentualnych nadwyżek na obniżki cen i opłat w przedsiębiorstwach samorządowych.

Sprawa ta zresztą wiąże się ściśle z programem gospodarczym Rządu. Programem tym jest deflacja, względnie równanie deflacyjne. Uważam, że komisje oddłużeniowe, jako instrument Rządu, nie mają ani powodu ani prawa zastanawiać się, ani też dyskutować z kimkolwiek na temat, czy program ten jest słuszny, czy nie, lecz muszą każdorazowo stawać na gruncie posunięć Rządu już dokonanych oraz wytycznych, dotyczących dalszej działalności. Ten właśnie deflacyjny dyszel nakazuje nam ostrożne ocenianie przyszłych dochodów i unikania dysponowania nadwyżek ze spodziewanego zwiększenia obrotów, gdyż nawet — gdyby to zwiększenie nastąpiło — będzie zrównoważone obniżką cen.

Zastrzeżenia budzą również poprawki wierzycieli w zakresie wydatków związków samorządowych. Uważam, że jest dużą lekkomyślnością stawianie wniosków o redukcję kredytu na zatrudnienie i pomoc bezrobotnym, szczególnie, jeżeli się zważy, że na terenie danej gminy istnieje bezrobocie, potęgowane przez dopływ bezrobotnych z okolicznych gmin. Mniemanie, że gmina jakoś sobie poradzi, jest przypomnianiem przysłowia „jakoś to będzie“, które uważam za symbol lekkomyślności narodowej. To „jakoś to będzie“ wygląda później w terenie rozmaicie, czasem bardzo drastycznie. Okoliczność, że np. w roku ubiegłym był preliminowany na ten cel taki sam kredyt, absolutnie nic nie tłumaczy, bo pierwsze kredyty ten jest przekroczony, a ponadto w latach ubiegłych były specjalne fundusze na ten cel, których obecnie albo niema, albo jest ich mniej.

Podobnie wnioski wierzycieli grzeszą często nadmiernym zapalem do obciążania ludności. Wierzycielowi nie wystarcza np., że obywatele gminy w zrozumieniu pewnej konieczności godzą się na stuprocentową podwyżkę dodatku do podatku od nieruchomości. Proponuje podwyższenie wielu innych opłat albo przerzucenia na obywateli jeszcze

jakiegoś obowiązku. Wydaje mi się, że trzeba było jednak zachować pewien umiar i jeżeli już musimy zwiększyć obciążenie obywateli, nie powinniśmy jednocześnie ograniczać świadczeń gminy na rzecz mieszkańców.

Inną grupę wydatków, ścieśnianą wnioskami wierzycieli, stanowią wydatki osobowe np. tego zwolnić, tamtemu zmniejszyć płacę. Pomijając już okoliczności, że poprawki takie godzą w świat pracy najemnej, muszę zauważyć, że wnioski te często nie liczą się z obowiązującym ustawodawstwem socjalnym i specjalnymi warunkami służby. I tak np. nie jest wskazane obniżenie wynagrodzenia pracownika, który z racji wykonywanych czynności ma szczególną łatwość popełniania nadużyć.

Optymistyczne ocenianie dochodów i układanie

wydatków w myśl zasady, że „jakoś to będzie“, prowadzi zawsze i niezmiennie do jednego i tego samego wyniku t. j. do niedoboru budżetowego. Ponieważ zaś celem akcji oddłużeniowej jest osiągnięcie równowagi budżetowej i to trwałej, musimy dochody i wydatki do planu ustalać dokładnie, a więc zabezpieczać w wydatkach wszystkie konieczne potrzeby, natomiast dochody obliczać ostrożnie.

Takie realne ustalenie kwoty, którą dany związek samorządowy może przeznaczyć na obsługę dłużników leży przede wszystkim w interesie wierzyciela. Dostanie on bowiem może mniej, ale dostanie na pewno.

Mgr. Józef Przetocki.

Samorząd i ruch letniskowo-turystyczny

W rozwoju ruchu letniskowo - turystycznego samorząd może odegrać niewątpliwie ważną rolę. Dotyczy to przede wszystkim małych letnisk, które, jeżeli mają się rozwijać we właściwym kierunku, muszą mieć opiekę gminy i powiatowego związku samorządowego. Frekwencja letników bowiem dzieli się obecnie prawie po połowie między wielkie uzdrowiska i między małe letniska, nic dziwnego więc, że przygotowanie tego terenu do przyjęcia ruchu letniskowego staje się problemem, który rozwiązać trzeba szybko i dobrze.

Samorząd jest właściwym gospodarzem tego terenu, posiada odpowiednie środki finansowe, nieraz jako jedyny miejscowy czynnik, rozporządza odpowiednim aparatem wykonawczym, zapewnia ciągłość wysiłku dla realizacji przedsięwzięć na dalszą metę obliczonych, wreszcie ma możność wdrożenia środków wykonawczych z zastosowaniem przymusu w razie opornego stanowiska poszczególnych mieszkańców, których nieopatrzne działania mogłyby przynieść szkodę dla ogółu.

Doświadczenie wykazało, że skierowanie uwagi samorządu na sprawy letniskowe dawało zawsze dobre wyniki. W wielu związkach samorządowych oceniono należycie tę możliwość i rozpoczęło działalność w tym kierunku na podstawach, jakie zapewnia ustawa samorządowa. Praca ta nie była jednak powszechną i systematyczną.

Z inicjatywy Związku Powiatów R. P. rozpoczęto zatem akcję letniskowo - turystyczną na obszarze wszystkich zainteresowanych związków samorządowych. Dla województwa krakowskiego odbył się Zjazd przedstawicieli samorządu w Zakopanem w lipcu 1935 r. i w myśl przyjętych na Zjeździe rezolucyj rozpoczęła się organizacja powiatowych i gminnych komisji letniskowo - turystycznych na podstawie ustalonego dla nich regulaminu opartego na zasadzie ścisłego współdziałania z innymi komisjami samorządowymi jak sanitarne, drogowe, rolnicze i t. d. Komisje te z reguły są złożone z członków, wchodzących do grona organów gminy lub powiatu. Znalazła zatem właściwe zastosowanie opinia, że sprawa rozwoju ruchu letniskowego zależy

w dużej mierze od rozbudowania skutecznej i bezpośredniej działalności samorządu i że np. zwrócenie uwagi na odpowiednie ujęcie i potraktowanie samych tylko problemów porządku i czystości na wsi plynie już wydatnie na zwiększenie frekwencji letników w tych miejscowościach, gdzie zaznaczy się postęp w tej dziedzinie, nie mówiąc już o postępie, jaki w innych urządzeniach terenu letniskowego mógłby się pojawić przy troskliwym i konsekwentnie utrzymywanym nastawieniu gminy i powiatu.

Samorządowe komisje letniskowo - turystyczne pracują jak wyżej wspomniano w myśl regulaminu, ustalonego przez Związek Powiatów R. P. Zapraszają do pracy, względnie te prace ułatwiają wszystkim władzom, instytucjom i działaczom zainteresowanym temi sprawami. Zespolenie komisji ze związkami samorządowymi zapobiega szkodliwej wielotorowości, daje tej pracy silne oparcie i oszczędza wiele kosztów, pochłanianych częstokroć przez zakładanie i utrzymywanie przy życiu nowych samodzielnych placówek dla tych, lub zbliżonych do nich zagadnień. Ma to duże znaczenie w małych ośrodkach, gdzie zaznacza się zazwyczaj albo brak ludzi, albo też istnieje tylko szczupłe grono odpowiednio wykwalifikowanych ludzi, obciążonych już mnogością przeróżnych funkcji społecznych i dźwigających z trudem, a bez efektu, jałowy przerost społeczeństwa na swych barkach. Tworzenie jeszcze jednej nowej instytucji wywołuje w takim ośrodku, bez względu na pobudki, zrozumiałe odruch zniechęcenia. Natomiast akcja i zakres działania powiatowych względnie gminnych komisji letniskowo - turystycznych pozostaje w granicach zadań istniejącego i działającego zarządu powiatu względnie gminy z tem założeniem, że sprawy mające związek z ożywieniem ruchu turystyczno-letniskowego zostają potraktowane z większą uwagą i pod kątem uznania ich ważności dla wspólnego interesu gospodarczego całej ludności miejscowej oraz korzystającej z letnisk klienteli turystów i letników.

Zagadnienia, na jakie w myśl tych założeń zwraca się uwaga samorządu w dziedzinie letniskowo - turystycznej, są następujące:

1) obiektywne i ścisłe informowanie turystów

o warunkach pobytu, zarówno drogą korespondencji, jak i po przybyciu na miejsce przez organ komisji letniskowo - turystycznej,

2) przeprowadzanie akcji propagandowej zbiorowym wysiłkiem, szczególnie tam, gdzie brak środków indywidualnych na ten cel,

3) uświadamianie ludności o właściwym stosunku do ruchu letniskowo - turystycznego i zapobieganie szkodom wywoływanym często przez jednostki kierujące się chęcią osobistego i chwilowego zysku,

4) podniesienie stanu i sposobu zabudowy letnisk i jakości pomieszczeń,

5) pomoc w zorganizowaniu aprowizacji i miejsc sprzedaży niezbędnych artykułów, uregulowanie cenników za wynajem pomieszczeń, za wyżycie i za inne usługi,

6) podniesienie stanu sanitarnego letnisk,

7) zwalczanie plagi żebractwa i włóczęgostwa oraz zapewnienie spokoju i bezpieczeństwa letnikom i turystom,

8) udogodnienia komunikacyjne pocztowe, telefoniczne, wynajmu podwód na wycieczki i t. d.

Również do obowiązków komisji tych należeć będzie obiektywne i ściśle informowanie władz o tym, co się na terenie letnisk dzieje i jak należy najwłaściwiej kierować częstokroć przypadkowo planowane inwestycje, które nie są jeszcze zbyt pilne w pewnych miejscowościach, podczas gdy w innych, mających charakter letnisk lub stacji turystycznych, stają się zasadniczym i palącym zagadnieniem i nie mogą być odkładane na przyszłość.

Wspomnieć tu wreszcie należy o urządzeniach sportowych i rozrywkowych dla gości, bawiących na letniskach, co dla samorządu w kolejności aktualnych zagadnień stanowi również nie mniej ważną dziedzinę pracy.

Akcja samorządu rozpoczęła się w województwie krakowskim na obszarze szeregu powiatów jak: limanowskiego, nowosądeckiego, nowotarskiego, myślenickiego, żywieckiego, chrzanowskiego, wadowickiego i tarnowskiego, jako terenów wykazujących największe nasilenie ruchu letniskowego i będzie nadal kontynuowana. Tą samą akcją prowadzi się i na Podkarpaciu wschodnim oraz Huculszczyźnie. Poparcia tej pracy winna udzielić nie tylko ludność, ale także bezpośrednio zainteresowana rzesza letników, którzy przez nacechowane zaufaniem odnoszenie się do komisji letniskowych, korzystanie z ich wskazówek i informacji oraz rzeczowe wskazywanie na braki i niedociągnięcia w danej miejscowości spowodują rychlejsze zrealizowanie potrzebnych projektów, naprawy stosunków i usunięcie błędów lepiej, niżby to mogły zrobić odosobnione zażalenia lub bezplodne utyskiwania, które

z reguły, jako wystąpienia na własną rękę, więcej przynoszą szkody i przykrości, niż pożądaną zmiany z tego stanu rzeczy.

Jest jasnym, że związkom samorządowym nie chodzi o żaden monopol załatwiania spraw letniskowo - turystycznych, przeciwnie we wspólnym interesie tak powiatowego związku samorządowego, jak i gminy oraz gromady, będzie leżała intensywna współpraca i pomoc wszystkich kompetentnych instytucji i organizacji działających w danym terenie, ze szczególnym uwzględnieniem zrzeszeń gospodarczych, a więc rolniczych, rękodzielniczych i handlowych, jako najsilniej z warstwą ludności miejscowej związanych, jak Kółka Rolnicze, Koła Gospodyń Wiejskich, Korporacje Kupców, Rzemieślników, Spółdzielnie Mleczarskie, ogrodnicze, warzywnicze i t. d.

Zwrócenie uwagi sfer kierowniczych samorządu na tereny letniskowo - turystyczne należy zatem zanotować jako objaw bardzo dodatnich usiłowań włożenia w nie twórczej, żmudnej, a pozbawionej rozgłosu pracy codziennej. Nie należy ukrywać, że teren ten przedstawia się w chwili obecnej jako przeważnie całkowicie surowy i wymagający prawdziwie pionierskich wysiłków, poczynając od walki z brudem, ciemnotą, lenistwem oraz niezajomością własnych najżywoźniejszych interesów tak ze strony ludności jak i letników, szukających wypoczynku po całorocznej pracy w ramach tak ograniczonych możliwości finansowych, jakie obecnie klasie pracującej inteligencji jeszcze pozostały.

Niemniej z całym naciskiem jeszcze raz podkreślić należy, że właściwym czynnikiem, jako gospodarz terenu powołanym do wykonania tej pracy jest właśnie samorząd we wszystkich swych stopniach organizacyjnych i że na jego barki spada też odpowiedzialność za dość wczesne podjęcie oraz trafne i zgodne z przejawami życia rozwiązanie tych tak aktualnych problemów.

Wielką pomocą dla samorządu w tej dziedzinie byłoby stworzenie mocnych podstaw prawnych w formie wydania albo osobnej ustawy o letniskach, albo odpowiedniego znowelizowania obecnie obowiązującej ustawy o uzdrowiskach w kierunku włączenia do niej działu, traktującego o letniskach. Można by to przyspieszyć przez nieustanne budzenie dość słabego jak dotychczas zainteresowania dla tych spraw w gronie posłów i senatorów, odpowiednie informowanie opinii publicznej oraz przedstawianie Władzom faktów i sytuacji z życia wziętych, które niezależnie od wyteżonej akcji w terenie dla ulepszenia istniejących stosunków, nagłaco wymagają również ustawowego uporządkowania.

S. Smolec.

Drugi jednolity tekst ustawy o finansach komunalnych

(Dokończenie).

Przedstawione w Nr.Nr. 10 i 11 „Samorządu“ uwagi nie wyczerpują zagadnienia, jakie mianowicie brzmienie powinny mieć poszczególne artykuły

ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w drugim jej jednolitym tekście. Ustalając ten tekst, należy przy każdym bez żadnego pra-

wie wyjątku artykułu przeprowadzić pewne rozważania i w konsekwencji wprowadzić do niego zmianę mniej lub więcej istotną, a przynajmniej redakcyjną.

Przy ustalaniu jednolitego tekstu należy wziąć pozątem jako podstawę pierwszy jednolity tekst, opublikowany w 1932 r., po uprzednim jednak skonfrontowaniu go z ustawą pierwotną i późniejszymi nowelami, aby usunąć błędy, jakie się do tego pierwszego tekstu wkradły, jak np. w art. 57, gdzie zamiast słowa „podatki“ powinno być zgodnie z pierwotną ustawą „dodatki“. Wogóle ustalanie jednolitego tekstu aktu ustawodawczego wymaga, jak to już poprzednio zaznaczono, wielkiej staranności i uwagi oraz znajomości rzeczy.

Uzupełniając poprzednie wywody, należałoby uwzględnić jeszcze następujące kwestje.

1) W związku z wejściem w życie rozporządzenia z dn. 18.III.1935 r. o pobieraniu odsetek zwłoki od zaległości w daninach publicznych i t. d. (Dz. U. Nr. 8 z 1936 r., poz. 88), a w szczególności wobec treści art. 13 ust. (2) tego rozporządzenia („ilekroć w poszczególnych przepisach prawnych, które zyskały moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, jest mowa o karach za zwłokę i odsetkach za odroczenie, należy przez nie rozumieć odsetki i odsetki ulgowe“) i w konsekwencji do omówionej już w ust. IV p. 3 zmiany do art. 56 ustawy należałoby:

a) w art. 57 zamiast „karami za zwłokę“ wpisać „odsetkami ulgowymi“ i

b) w art. 58 zamiast „kar za zwłokę“ wpisać „odsetek ulgowych“.

2) W związku z wejściem w życie ustawy samorządowej z 1933 r. i wobec wprowadzenia zgodnie z art. 1 tej ustawy jednolitej terminologii w dziedzinie ustroju samorządu terytorjalnego należałoby rozpatrzyć, czyby nie można było:

a) w art. 43 ust. 1), art. 44 ust. 1), art. 55 ust. 1), art. 65 i art. 67 ust. 1) zamiast „zarząd związku (samorządowego) komunalnego“ wpisać „organ zarządzający związku samorządowego“,

b) w art. 43 ust. 1) i art. 44 ust. 1) zamiast „lub organ przez ten zarząd upoważniony“ wpisać „lub upoważniony przez pracowników samorządowych“,

c) w art. 44 ust. 1) p. b) zamiast „zarządów“ wpisać „organów zarządzających“,

d) w art. 44 ust. 2) zamiast „Władze i organa komunalne“ wpisać „Organa ustrojowe i ich członkowie oraz pracownicy związków samorządowych“,

e) w art. 62 ust. 1) i art. 63 zamiast „właściwej władzy komunalnej“ wpisać „właściwego organu ustrojowego związku samorządowego“,

f) w art. 64 zamiast „zarządu komunalnego, urzędnik lub funkcjonariusz komunalny“ wpisać „organu zarządzającego lub pracownika związku samorządowego“.

Proponowane wyżej zmiany są niewątpliwie logicznie uzasadnione, nie wydaje się jednak, aby promulgator tekstu był do ich wprowadzenia upoważniony.

Reasumując wszystkie podane dotychczas uwagi, można stwierdzić, że przy ustalaniu brzmienia drugiego jednolitego tekstu ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. należy uwzględnić w stosunku do pierwszego jej jednolitego tekstu po uprzednim oczy-

wiście skonfrontowaniu go z ustawą pierwotną i późniejszymi nowelami zmiany:

a) oparte na postanowieniach aktów ustawodawczych, wyraźnie nowelizujących poszczególne artykuły ustawy,

b) polegające na wprowadzeniu do poszczególnych artykułów zamiast dotychczasowych podstaw prawnych powołania się na inne przepisy,

c) oparte na pośrednim znowelizowaniu ustawy przez wprowadzenie zmian do innych przepisów, znoszących lub nowelizujących dawne instytucje prawne i

d) podlegające na zastosowaniu jednolitej terminologii, pisowni i przestankowania.

Pozażtem promulgator tekstu uprawniony został do zastosowania nowej numeracji artykułów i ustępów. Dotychczas uchylone zostały wyraźnie dwa artykuły (12 i 25), jeden artykuł (68) w pierwszym jednolitym tekście uznany został za nieaktualny, pozażtem, jak zaznaczono poprzednio (ust. IV p. 5), nie posiada znaczenia art. 52, co może jednak okazać się jeszcze spornem. W każdym razie przynajmniej trzy artykuły nie wejda już do jednolitego tekstu, zmieniając w ten sposób numerację pozostałych artykułów.

Tego rodzaju jednak zmiana numeracji artykułów ustawy, istniejącej zwłaszcza już od dłuższego czasu, utrudni stosowanie orzecznictwa, okólników i wyjaśnień ministerjalnych oraz porównywanie komentarzy. Niektóre artykuły ustawy mają swoją literaturę, a ich numeracja stała się powszechnie znana, zyskując prawo obywatelstwa. W omawianym wypadku takimi bardzo znanymi artykułami u. o f. k., których numeracja miałaby ulec zmianie, są np. artykuły 27 i 28 (opłaty), 33 (pożyczki), 36 i 48 (władze nadzorcze i odwoławcze), a zwłaszcza 69.

W tym stanie rzeczy nasuwa się pytanie, czy możnaby zachować dawną numerację artykułów (numeracja ustępów może być swobodnie zmieniona). Z brzmienia jednak odnośnego postanowienia: „upoważnia się... do ogłoszenia jednolitych tekstów ustaw... z zastosowaniem nowem numeracji artykułów i ustępów oraz z uwzględnieniem przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia jednolitych tekstów“, wynikałoby, że jest to nietylko prawo promulgatora, lecz i jego obowiązek, że zatem należy zmianę tej numeracji wprowadzić do tekstu. Wywoła to w konsekwencji pewne trudności w komentowaniu poszczególnych artykułów i trzeba będzie pisać np. art. 66 dawniej 69. Byłoby dobrze, żeby jednakże znaleziono możliwość zachowania dawnej numeracji artykułów.

Należy zaznaczyć, że ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy nie skodyfikuje wszystkich przepisów, dotyczących skarbowości związków samorządu terytorjalnego, cały szereg zmian w tej skarbowości, zmian bardzo doniosłych, nie będzie mógł być do tego tekstu wprowadzony.

Temu niedomaganiu legislacyjnemu da się częściowo zapobiec przez odesłanie do odnośnych aktów ustawodawczych. W praktyce utarło się mianowicie zamieszczanie w obwieszczeniu, do którego jednolity tekst podany jest jako załącznik, bezpośred-

nio po wyliczeniu aktów ustawodawczych, uwzględnionych w zmianach do tekstu, tych wszystkich postanowień, które dotyczą kwestyj, unormowanych w tekście i które same przez się nie mogą mieć odrębnego bytu prawnego, lecz które wobec odpowiedniego, a właściwie nieodpowiedniego sformułowania, nie mogły być do właściwego tekstu wprowadzone. W związku z dużym znaczeniem, jakie w praktyce przyjęto nadawać jednolitym tekstom, promulgator tych tekstów chce jakgdyby zwrócić uwagę, że poza temi tekstami są jeszcze postanowienia równie doniosłe. Praktykowany sposób sprzeczny jest z zasadą *elegantiae iuris*, jaką się powinno stosować, jest jednak konsekwencją faktu, że ustawodawca nie wprowadza bezpośrednio zmian do tekstów już istniejących ustaw, regulujących dane zagadnienia (instytucje) prawne, lecz ogłasza oddzielnie pewną zasadę prawną, zmieniającą w bardzo doniosły często sposób szereg postanowień już istniejących.

W omawianym wypadku należałoby zaznaczyć w obwieszczeniu, że „podany w załączeniu tekst nie obejmuje art. 2 i 3 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. w sprawie zmiany ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 518) oraz art. 1, 3, 4, 6 i 7 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi i o innych zmianach w finansach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 544); które stanowią, że: a) . . . b) . . . i t. d.

Jako wzór odnośnej promulgacji mogą służyć

obwieszczenia Ministra Skarbu, ogłaszające ustawę o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. Nr. 2 z 1936 r., poz. 6) i ordynację podatkową (Dz. U. Nr. 14 z 1936 r., poz. 134). Na podkreślenie zasługuje fakt, że w ciągu dwóch pierwszych miesięcy ogłoszonych zostało przez Ministra Skarbu 5 jednolitych tekstów.

Należy się spodziewać, że wydanie jednolitego tekstu ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych nastąpi w możliwie szybkim czasie, co ułatwi pracę tym wszystkim, którzy z konieczności muszą się zajmować ustawą, a zatem organom ustrojowym związków samorządu terytorjalnego, pracownikom samorządowym, władzy nadzorczej, płatnikom danin komunalnych i ich pełnomocnikom.

Drugim etapem pracy legislacyjnej będzie opublikowanie niezwłocznie po ukazaniu się jednolitego tekstu ustawy nowego rozporządzenia wykonawczego, któreby uchyliło dotychczasowe rozporządzenie, z dn. 23.XI.1932 r., raz już sprostowane i raz znowelizowane i które wobec zaszytych od tego czasu zmian w ustawie powinno być opracowane na nowo wraz ze wszystkimi załącznikami (wykazem miast, gmin wiejskich o charakterze miejskim, statutami wzorowymi i t. p.).

Trzecim wreszcie etapem tej pracy będzie opublikowanie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nowego okólnika w sprawie danin komunalnych, komasującego wszystkie poprzednie wyjaśnienia.

Stanisław Rudziński.

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

ZJAZD PRZEDSTAWICIELI POWIATOWYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH WOJ. KIELECKIEGO I KRAKOWSKIEGO W KRAKOWIE.

W dniu 22 marca 1936 r. obradował w Krakowie w sali Izby Przemysłowo - Handlowej Zjazd Wojewódzki przedstawicieli pow. związków samorz. wojew. kieleckiego i krakowskiego. Wzięli w nim udział delegaci 29 powiatów na ogólną ilość 34. Poza tem przybyli przedstawiciele władz i zaproszeni goście.

Obrady prowadził Prezes Związku Powiatów R. P. Dr. M. Z. Jaroszyński, który wygłosił przy otwarciu Zjazdu przemówienie na temat obecnej sytuacji samorządu terytorjalnego. Po wysłuchaniu referatu członka Zarządu Związku sen. E. Kleszczyńskiego o zagadnieniach rolnych i współpracy pow. związków samorządowych z Izbami Rolniczymi i organizacjami pracującymi w tej dziedzinie, rozwinęła się ożywiona dyskusja, w której poruszano konieczność udziału samorządu terytor. w akcji popierania rolnictwa, sprawę podziału celów i zadań obu samorządów, przysposobienie rolnicze, znaczenie szkół rolniczych, rolę szkół powszechnych w przysposobieniu do zawodu rolnika, unormowanie stanowiska agraroma powiatowego, konieczność akcji spółdzielczej i uwolnienia rolnika od wyzysku pośrednictwa.

Złożone przez Dyr. Branego sprawozdanie z działalności Zarządu Związku skierowało dyskusję na dziedzinę szkolnictwa, przyczem zebrani zgodnie wypowiedzieli się ze względu na sytuację finansową za zniesieniem obowiązku płacenia dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli. Poruszano również konieczność zwiększenia etatów nauczycielskich, oraz budowy nowych szkół. W związku z tym ostatnim postulatem w zestawieniu z innymi sprzeciwiano się obniżce dodatku do pod. gruntowego.

Z szeregu rozmaitych innych spraw poruszanych na Zjeździe, jak szkodliwość obecnego systemu egzekucji, funduszów emerytalnych pracowników samorząd., konieczności współpracy powiatu i gmin, trzeba podkreślić odgłosy walki przeciw reformie samorządu i przeciw idei gminy zbiorowej, przyczem apelowano o akcję uświadamiania ludności o przeprowadzonej reformie.

Aktualna dla woj. krakowskiego i częściowo kieleckiego akcja letniskowo - turystyczna znalazła następnie omówienie w specjalnym referacie.

Zgodnie ze statutem dokonał Zjazd wyboru do Rady Związku Powiatów R. P. Z woj. kieleckiego wybrano Wacława Długosza i Lucjana Witkowskiego, zaś z woj. krakowskiego Wincentego Hylę i Dr. Macieja Łacha.

Przegląd orzecznictwa

CZŁONKOWIE ZARZĄDÓW I PRACOWNICY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH.

Zbieg urlopu z okresem wypowiedzenia umowy o pracę.

1) Zwolnienie pracownika przed datą, od której począwszy miał korzystać z urlopu, wkłada na pracodawcę obowiązek wypłacenia pracownikowi wynagrodzenia za urlop niewykorzystany, jeżeli w chwili rozwiązania umowy pracownik nabył prawo do urlopu.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 17.XII.1926 r.
Kodeks Pracy adw. Blocha str. 125.

2) Ustawa o urloпах, ani żaden inny przepis prawa nie zabrania, aby w razie rozwiązania umowy o pracę, czas należnego odchodzącemu pracownikowi urlopu nie mógł się mieścić w okresie między dniem wypowiedzenia pracy, a dniem ustania stosunku służbowego.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 24.VIII.1927 r. Nr. C. I. 1001/26.

Kodeks Pracy adw. Blocha, str. 127.

3) Pracownikowi umysłowemu, któremu prawnie wypowiedziano stosunek na trzy miesiące naprzód, nie żądając od niego pełnienia służby w tym okresie, nie należy się wynagrodzenie za niewykorzystany w tym samym roku urlop.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 28.V.1930 r. Nr. III. R. 2429/29.

I Dodatek do Kodeksu Pracy adw. Blocha, str. 99.

4) Udzielenie urlopu pracownikowi (zgodnie z ustaloną kolejnością a bez związku z wypowiedzeniem pracy) w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia pracy, a więc w czasie stosunku umownego stron, nie może być uznane za sprzeczne z ustawą o urloпах.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 22.XII.1930 r. Nr. I. C. 2058/30.

I Dodatek do Kodeksu Pracy adw. Blocha, str. 95.

5) Kumulacja należnego zwolnionemu pracownikowi urlopu z okresem wypowiedzenia umowy o pracę jest bez zgody pracownika niedopuszczalna.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 17.IV.1931 r. Nr. I. C. 157/31, S. N. z dn. 7.V.1931 r. Nr. I. C. 188/31.

Gazeta Sądowa Warszawska, rok 1931, Nr. 26 i Praca i Opieka Społeczna, rok 1931, str. 230.

6) Okoliczność, że urlop pracownika został przesunięty o jeden miesiąc za zgodą tego pracownika, może mieć wpływ na wyrokowanie sądu w sprawie o odszkodowanie za zmniejszenie pracownikowi okresu wypowiedzenia pracy przez udzielenie mu w tymże okresie urlopu.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 20.XI.1931 r. Nr. I. C. 1482/31.

Orzecznictwo Sądów Polskich. Rok 1932 Nr. 134.

7) Pracodawca nie może żądać od pracownika umysłowego wykorzystania służącego mu urlopu w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia.

Orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 21.XII.31 Nr. I C. 929/31 r., 946/31 i 1139/31 r.

Głos Sądowictwa Nr. 5/32 r. Zb. Urz. Nr. 247/31 r.

8) Wyjaśnienie Sądu Najwyższego, iż pracodawca nie może żądać od pracownika umysłowego wykorzystania służącego mu urlopu w okresie wypowiedzenia, ma zastosowanie również do pracowników fizycznych.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 7.IX.1933 r. Nr. I. C. 165/32 r.

Orzecznictwo Sądów Polskich. Rok 1934. Nr. 100.

9) Przyjęta w orzeczeniu kompletu 7 Sędziów Izby I Sądu Najwyższego z dn. 21.XII.1931 r. Zb. orzeczeń S. N. Nr. 247 z 1931 r. zasada niedopuszczalności łączenia bez zgody pracownika urlopu z okresem wypowiedzenia ma zastosowanie niezależnie od tego, czy czas urlopu został wyznaczony pracownikowi, przed wypowiedzeniem mu pracy, czy też w okresie wypowiedzenia.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 23.XI.1933 r. Nr. C. I. 1735/33.

Orzecznictwo Sądów Polskich. Rok 1934. str. 143.

10) Jednostronne rozwiązanie przez pracodawcę umowy służbowej z ważnych przyczyn może nastąpić także w czasie urlopu pracownika, gdyż zakaz z art. 29 rozp. o umowie o pracę prac. umysł. (Dz. U. Nr. 35, poz. 323) odnosi się tylko do przypadków wypowiedzenia pracy pracownikowi.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 21.XI.1934 r. Nr. C. II. 1750/34 r.

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego. Rok 1935. Nr. 156.

Uwaga: Powyższe zestawienie wyroków, podane zostało dla przedstawienia przebiegu kształtowania się orzecznictwa w tej sprawie. Obowiązującą obecnie wykładnią zawiera wyrok podany pod poz. 9.

Zestawił St. R.

Sprawy bieżące

INTERPRETACJA PRAWA BUDOWLANEGO.

Na zapytanie jednego z Urzędów Wojewódzkich Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśniło, że:

1) w myśl przepisów art. 389 pkt. d) prawa budowlanego wydawanie zarządzeń w miejscowościach wiejskich, dotyczących wstrzymywania robót (art. 379 — pkt. c) i utrzymywania istniejących budynków (art. 380), należy do Wydziału powiatowego a wobec tego w wymienionych powyżej przy-

padkach nie są władzami wykonawczymi Urzędy gmin wiejskich ani też Wydziały Wykonawcze Komisyj Uzdrawiskowych;

2) wobec zmiany, wprowadzonej do art. 389 pkt. d) prawa budowlanego rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 28.XII.1934 (Dz. U. R. P. Nr. 110 — poz. 976) Wydział powiatowy może wydawać w I instancji zarządzenia, dotyczące wstrzymania robót w miejscowościach wiejskich, tylko w przypadkach przewidzianych w art. 379 pkt. c) prawa budowlanego, a więc tylko robót „prowadzo-

nych w sposób, mogący spowodować niebezpieczeństwo dla życia albo dla zdrowia ludzkiego“.

**W SPRAWIE WYKONYWANIA PRZEPISÓW,
DOTYCZĄCYCH UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO.**

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w piśmie okólnym z dnia 17 marca 1936 r. Nr. GB. 26 - 3 podało do wiadomości i przestrzegania P. P. Wojewodom, Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, Naczelnikowi Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach, Przewodniczącym Wydziałów Powiatowych i Prezydentom Miast pismo Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 22 października 1935 r. Nr. Uk. 3. W/13-5 do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o treści następującej:

„Ubezpieczalnie Społeczne żałają się do Ministerstwa Opieki Społecznej, jako swej władzy nadzorczej, iż niektóre podległe i nadzorowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych urzędy i instytucje, jak np. nie przestrzegają przepisów rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dn. 28.XII.1933 r. o sposobie dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych, uiszczaniu składek i kontroli czynności pracodawców (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 818), w szczególności § 19 tego rozporządzenia, który nakłada na pracodawców obowiązek nadsyłania do Ubezpieczalni Społecznych wykazów stanu zatrudnienia do dnia 10-go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

Niestosowanie się wyżej wymienionych instytucji i urzędów do przytoczonego § 19 rozporządzenia stwarza dla Ubezpieczalni ogromne trudności w pracy, wskutek powstania wielkich ilości pozycji do księgowania na kartach przebiegu ubezpieczenia ze względu na opóźnione nadsyłanie wykazów stanu zatrudnienia, dochodzące często do kilku miesięcy, a nawet w kilkunastu wypadkach nie nadesłano dotychczas wykazów stanu zatrudnienia od 1-go stycznia 1934 r.

Tak wielkie ilości pozycji do księgowania na kartach przebiegu ubezpieczenia z chwilą otrzymania wykazów stanu zatrudnienia za miesiące zaogółem, uniemożliwiają wykonanie ich w danym okresie wymiarowym. Nierównomierność ilości materiału koniecznego do przerobienia w danym okresie wymiarowym, spowodowana opóźnionym nadsyłaniem wykazów stanu zatrudnienia przez urzędy i instytucje państwowe, zakłóca ustalony porządek pracy, przystosowany do warunków normalnych i utrudnia pracę personelowi, który w pewnych okresach nie może sprostać zadaniu, przerastającemu jego możliwości.

Nieskładanie przez omawiane instytucje i urzędy wykazów stanu zatrudnienia w terminie ustalonym, nie pozwala Ubezpieczalni obsłużyć należycie zgłaszających się po świadczenia ubezpieczonych z uwagi na brak danych o wysokości ich zarobków, okresie ubezpieczenia i t. p.

Przedsiębrane wielokrotne próby unormowania tego stanu rzeczy zapoczątkowały próby, tłumaczeń i perswazyj, jak dotąd nie dały pozytywnych rezultatów.

Ubezpieczalnie, zdając sobie sprawę z trudności, na jakie natrafiają wspomniane instytucje i urzędy w sporządzaniu wykazów stanu zatrudnienia, tem większe, im więcej zatrudniają pracowników, zgadzają się i tolerują pewne odchylenia od terminu ustalonego. Jednak to stanowisko Ubezpieczalni, jak dotąd nie zostało właściwie ocenione.

Jeżeli chodzi o prywatne zakłady pracy, to sytuacja przedstawia się o wiele korzystniej, bowiem nieliczne tylko zakłady pracy nie wywiązują się z nałożonych na nie obowiązków w sposób i terminach, ustalonych w rozporządzeniu Ministra Opieki Społecznej z dnia 28.XII.1933 r. Niewątpliwie odegrały tu rolę, w stosunku do opieszalych, monity, groźba wystąpienia do właściwego Starostwa o ukaranie grzywną, przewidzianą w art. 269 ustawy z dnia 28.III.1933 r. o ubezpieczeniu społecznym, a także wykorzystanie w kilku wypadkach tych sankcji karnych. Ale w stosunku do urzędów i instytucji państwowych poza monitami i prośbami, Ubezpieczalnie nie uważają za możliwe zastosowanie innych sposobów oddziaływania, ze względu na charakter tych urzędów i instytucji.

W tych warunkach Ministerstwo Opieki Społecznej zmuszone jest zwrócić się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie podległym i nadzorowanym przez nie instytucjom i urzędom zarządzenia, co do ścisłego stosowania przepisu § 19 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej.

Ministerstwo Opieki Społecznej prosi o powiadomienie go o decyzji co do wydania takiego zarządzenia“.

PROJEKT ZMIANY USTAWY DROGOWEJ.

Posel Gduła złożył wniosek o zmianę art. 19 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (D. U. R. P. poz. 32 z 1921 r.). Projekt zmierza do nadania miastom, wydzielonym z powiatowych związków samorządowych prawo pobierania specjalnych opłat drogowych oraz zobowiązuje powiatowe związki samorządowe do wypłacania gminom miejskim niewydzielonym 50% opłat, pobranych na obszarze tych gmin.

**BUDŻET POW. KATOWICKIEGO NA 1936/37 R.
(WOJ. ŚLĄSKIE).**

Powiatowy Związek Samorządowy w Katowicach ustalił budżet na rok 1936/37 w wysokości 1.325 tysięcy zł. Po stronie wydatków w poszczególnych działach uchwalono na zarząd ogólny 227 tysięcy zł. (17,1%), na majątek komunalny 50 tys. zł.

(3,7%), na spłatę długów 479 tys. zł. (36,1%), w tym 463 tys. zł. związanych z pożyczkami na wybudowanie Powiatowych Zakładów Wodociągowych, obsługujących miasta, gminy i zakłady przemysłowe, na drogi 217 tys. zł. (16,3%), na oświatę 1 tys. zł., na kulturę i sztukę 6 tys. zł. (0,4%), na zdrowie publiczne 31 tys. zł. (2,3%), na opiekę społeczną 216 tys. zł. (16,3%), na popieranie rolnictwa

12,4 tys. zł. (0,9%), na popieranie przemysłu i handlu 10,8 tys. zł. (0,8%), na bezpieczeństwo publiczne 7 tys. zł. (0,5%), na świadczenia na rzecz innych związków samorządowych 56 tys. zł. (4,2%) i na różne wydatki 11,6 tysięcy zł. (0,9%).

Po stronie dochodów przewidziano z majątku komunalnego 152 tys. zł. (11,4%), ze zwrotów 575 tys. zł. (43,4%), w tym z Powiatowego Zakładu Wodociągowego 463 tys. zł., z opłat administracyjnych 29 tys. zł. (2,1%), z opłat za korzystanie z urządzeń komunalnych 20 tys. zł. (1,5%), z dopłat 20 tys. zł. (1,5%), z udziału w podatkach państwowych 370 tys. zł. (27,9%), z dodatków do podatków państwowych 20 tys. zł. (1,5%), z podatków samodzielnich 137 tys. zł. (10,3%), z różnych 1,9 tys. złotych.

Pozatem uchwalono budżet Powiatowego Zakładu Wodociągowego w wysokości 1.574 tys. zł., pokryty z czynszu za wodę od gmin miejskich i wiejskich w sumie 1.258 tys. zł., z czynszu za wodę od przemysłu 310 tys. zł. i z różnych dochodów 6 tys. złotych.

BUDŻET POW. RYBNICKIEGO NA 1936/37 R. (WOJ. ŚLĄSKIE).

Budżet Powiatowego Związku Samorządowego w Rybniku na rok 1936/37 uchwalono w dochodach i wydatkach na sumę 1.051.412 zł. Z sumy tej na ogólną administrację przeznaczono 231 tysięcy zł., na utrzymanie majątku powiatowego 14,7 tys. zł., na spłatę długów 37,1 tys. zł., na budowę i utrzymanie dróg 630 tys. zł., na oświatę 2 tys. zł., na popieranie kultury i sztuki 3,2 tys. zł., na zdrowie publiczne 66 tys. zł., w tem 53 tys. zł. na utrzymanie szpitala powiatowego w Wodzisławiu, na opiekę społeczną 10,4 tys. zł., na popieranie rolnictwa 12,5 tys. zł., na bezpieczeństwo publiczne 31,7 tys. zł., oraz różne inne wydatki 3,1 tys. zł. Inwestycje przewiduje się poza konserwacją dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych w budowie drogi bitej Łapacz — Wodzisław, na co przeznaczono w budżecie 152 tys. zł. Na pokrycie wydatków Powiatowy Związek Samorządowy w Rybniku przewiduje dochód z własnego majątku w kwocie 23,7 tys. zł., z dotacyj i subwencji 260 tys. zł., z opłat za korzystanie z administracji oraz z urządzeń zakładów 200 tys. zł., w tym 150 tys. zł. ze specjalnych opłat drogowych, z dodatków do podatków państwowych 303 tys. zł. oraz z samoistnych podatków samorządowych 180 tys. zł.

ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI K. K. O. POW. WARSZAWSKIEGO.

Założona przed siedmiu laty — jako Instytucja o celach użyteczności publicznej i popularnej gwarancji funduszy lokowanych (vide Dekret p. Prezyd. Rzplitej z dn. 13.IV.1927 r.) Komunalna Kasa Oszczędności (K. K. O.) pow. Warszawskiego osiągnęła — pomimo panującego kryzysu — po-
kazne wyniki swej działalności.

O rozwoju tym świadczy cyfrowo wzrost wkładów i lokat, zapoczątkowany bowiem w roku 1929

sumą zł. 229.630,— przy 360 wkładcach (książeczkach) osiągnął na 1 stycznia roku bież. kwotę zł. 22.987.651,— przy 34.630 wkładcach (kont).

Kwota procentów wypłacona wkładcom względnie im dopisana do lokat za ubiegły okres 7-letni, przekracza sumę zł. 4.800.000,—.

Suma obrotów rocznych K. K. O. sięga 130 milionów zł. Rozciągając działalność na teren podstołeczny (5 miast i 26 gmin podstołecznych, stanowiących zarazem Związek Poręczycielski tej Instytucji), udziela K. K. O. stałej pomocy kredytowej mieszkańcom osiedli podstołecznych.

Rozwój rzemiosł, popieranie inwestycji w gospodarkach drobnych, zakładanie sadów i zakup inwentarza, wreszcie budowa i rozbudowa wsi i letnisk — znalazła ze strony K. K. O. gorliwego orędownika. Rozmiar akcji kredytowej K. K. O. w okresie ubiegłego siedmioletnia ilustruje fakt udzielenia 28.594 osobom pożyczek (zabezpieczonych materialnie) na ogólną sumę zł. 52.130.442,— (z saldem na 31.XII.1935 r.: zł. 16.022.029,—).

Rozbudowa osiedli i udostępnienie wogóle ludności taniego a bezpośredniego kredytu z K. K. O. łagodziły tą drogą kryzys gospodarczy, gdy się zważy tylko, że na cele budowlane przeznaczyła w tym okresie K. K. O. kwotę zgorą 12.523.368,— zł. pożyczek.

Ugruntowany rozwój K. K. O. — przy licznych zespole obsługiwanej codziennie klienteli (ponad tysiąc osób) — stwarzał konieczność posiadania siedziby własnej. Cel ten osiągnięto przez nabycie przed trzema laty gmachu po Banku Przemysłowców (przy ul. Zgoda Nr. 7 róg ul. Złotej) wraz z całkowitem urządzeniem i skarbcami.

K. K. O. przyjmuje — z zachowaniem bezwzględnej tajemnicy — wkłady i lokaty na książeczki (okazicielskie bądź też imienne lub za hasłem umownym), prowadzi rachunki bieżące, udziela pożyczek pod zastaw (lombard) papierów wartościowych oraz na hipoteki i skrypty dłużne za poręczeniem. — Stały wzrost lokat i wkładów, zawarowanych przez popularną gwarancję K. K. O., jest dostatecznym sprawdzianem zaufania, jakim darzy społeczeństwo tę instytucję użyteczności publicznej.

Oddziały K. K. O.: Pruszków, Nowy Dwór, Piaseczno, Jeziorna.

USTRÓJ M. ST. WARSZAWY.

Rząd wniósł do Sejmu trzy projekty ustaw, dotyczące administracji i samorządu m. st. Warszawy: a) projekt ustawy o utworzeniu województwa stołecznego, b) projekt ustawy o administracji samorządowej w województwie stołecznym i e) projekt ustawy o przedłużeniu urzędowania tymczasowych organów ustrojowych m. st. Warszawy do 30 września 1937 r.

Projekt ustawy o utworzeniu województwa stołecznego przewiduje połączenie obszaru m. st. Warszawy z gminami podmiejskimi. Wchodzi tu w rachubę gminy powiatu warszawskiego i radzyńskiego w całości oraz bliżej stolicy położone gminy powiatów: błońskiego, grójeckiego, mińsko -

mazowieckiego, sochaczewskiego, pułtuskiego i garwolińskiego. Obszar podzielony jest na powiaty. Warszawa w granicach obecnego obszaru podzielona będzie na 4 powiaty grodzkie. W ustawie o administracji samorządowej w województwie stołecznym wprowadza się samorząd wojewódzki. Wojewódzki związek samorządowy powołany jest do zaspakajania gospodarczych i kulturalnych potrzeb województwa. Organa wojew. związku samorządowego spełniają jednocześnie zadania organów administracji rządowej.

Organami woj. zw. sam. są: a) sejmik wojewódzki, b) wydział wojewódzki, c) wojewoda.

Sejmik wojewódzki składa się z członków, wybieranych na lat pięć przez radę m. st. Warszawy, rady powiatowe powiatów i rady miejskie miast wydzielonych z powiatowych związków samorządowych oraz z sześciu obieralnych członków wydziału wykonawczego.

Sejmik jest organem stanowiącym i kontrolującym. Zakres jego działania regulują odpowiednie przepisy dotyczące zakresu działania rady miejskiej m. st. Warszawy. Stałym organem sejmiku wojewódzkiego w zakresie kontroli nad działalnością finansową i gospodarczą administracji woj. zw. sam. wraz z wszystkimi jego zakładami i przedsiębiorstwami jest powołana przez sejmik komisja rewizyjna.

Na posiedzeniach sejmiku wojewódzkiego przewodniczy wojewoda. Posiedzenia sejmiku są jawne. Podobnie, jak rada miejska m. Warszawy sejmik może powoływać deputacje.

Wydział wojewódzki składa się z wojewody, jako przewodniczącego, z wicewojewody — jako zastępcy, z jednego urzędnika państwowego oraz z sześciu innych członków, wybranych przez sejmik spośród mieszkańców województwa, posiadających bierne prawo wyborcze do rad miejskich lub gminnych. Zakres działania wydziału regulują analogiczne przepisy ustawy, dotyczące zakresu działania zarządu miejskiego m. st. Warszawy.

Wojewoda jest organem zarządzającym i wykonawczym wojewódzkiego związku samorządowego i reprezentuje go nazewnątrz. Przygotowuje wnioski do decyzji wydziału wojewódzkiego i deputacji, wydaje zarządzenia w ramach uchwał sejmiku, wydziału woj. deputacji, kieruje bieżącą administracją. Stałym zastępcą wojewody jest wyznaczony przezeń wicewojewoda. Stałym pomocnikiem wojewody w zakresie jego funkcji, jako organu zarządzającego i wykonawczego zw. sam. jest dyrektor — jako pierwszy urzędnik wojew. związku.

Wojewódzki zw. sam. pokrywa swe wydatki z dochodów przewidzianych przez ustawy.

Władzą nadzorczą nad woj. zw. sam. jest minister spraw wewnętrznych. Ustawa wyszczególnia wypadki w jakich uchwały woj. zw. sam. wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej oraz podaje w jakich wypadkach nastąpić może rozwiązanie przez Radę Ministrów sejmiku i wydziału wojewódzkiego równocześnie, lub każdego z tych ciał oddzielnie.

OKREŚLENIE WYSOKOŚCI NORM ŚWIADCZEŃ W NATURZE W WOJ. WARSZAWSKIEM.

Wojewoda Warszawski zarządzeniem z dn. 17 lutego 1936 r. określił następujące normy świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne, obowiązujące na obszarze woj. warszawskiego:

W gminach wiejskich i miastach niewydzielonych z pow. zw. samorządowych wysokość tych obciążeń nie może przekraczać na budowę i utrzymanie dróg, utrzymanie urządzeń meljoracyjnych i wodnych, wznoszenie budynków gminnych, gromadzkich i szkolnych, zagospodarowanie i zalesianie nieużytków gminnych i gromadzkich — 100% w stosunku do podstawy wymiaru świadczeń, ustalonych art. 3 ustawy o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 204). Na wykonanie meljoracji wodnych, uzasadnionych interesem publicznym w obrębie gromad wysokość świadczeń nie może przekraczać 300% w stosunku do podstawy wymiaru świadczeń; w wypadkach, gdy zachodzi potrzeba wykonania meljoracji, związanych z przebudową ustroju rolnego, odnośnie do uczestników scalenia — 1000%.

Za okresy czasu pilnych robót polnych i leśnych, w czasie których posiadacze gospodarstw rolnych i leśnych nie mogą być obciążeni obowiązkiem świadczeń w naturze, Wojewoda uznał czas robót polnych od 15.III do 15.V i 15.VII do 15.X, — robót leśnych — od 1.XI do 1.V. Dla świadczeń na cele meljoracji za okresy pilnych robót polnych uważa się czas od 15.III do 15.V, od 15.VII do 15.VIII i od 10.IX do 15.X.

Najdalsza dopuszczalna odległość miejsca robót nie może przekraczać 6 kłm. od miejsca położenia obiektu, stanowiącego podstawę do obciążenia obowiązkiem świadczeń w naturze.

Wartość dniówki zaprzęgowej jednokonnej ustala Wojewoda jako równą 3 dniówkom robocizny pieszej; wartość zaś dwukonnej dniówki zaprzęgowej o wspólnym woźnicy równą 5½ dniom robocizny pieszej.

Wartość najwyższej dopuszczalnej stawki pieniężnej świadczeń w naturze ustala Wojewoda na 2 zł. za jeden dzień robocizny pieszej dla powiatów: błońskiego, mińskiego - mazowieckiego, radzymińskiego i warszawskiego i na 1,50 zł. dla pozostałych powiatów woj. warszawskiego.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY FUNDUSZU PRACY NA ROK 1936/37.

Preliminarz budżetowy Funduszu Pracy na rok 1936/37 przewiduje po stronie dochodów 95 milionów zł. Na wpływy te składają się opłaty na rzecz Funduszu Pracy od uposażeń 46.600 tysięcy zł., od djeł poselskich i senatorskich 40 tys. zł., od wolnych zawodów 750 tys. zł., od tantjem 180 tys. zł., od biletów wstępu na widowiska 2.600 tys. zł., od totalizatora 240 tys. zł., od spożycia cukru 1.450 tys. zł., od piwa 250 zł., od żarówek 1.100 tysięcy zł., od gazu 540 tys. zł., od zakładów gastronomicznych 250 tys. zł.; z czynszu dzierżawnego 2.400 tys.

zł.; wpływy z tytułu wkładek zakładów pracy za zabezpieczenie robotników na wypadek bezrobocia 23.000 tys. zł.; spłaty rat pożyczek, udzielonych w latach poprzednich wraz z odsetkami 1.600 tys. zł.

Po stronie wydatków Fundusz Pracy przewiduje na administrację 7.352 tysiące zł., na akcje zatrudnienia bezrobotnych 35.000 tys. zł., na pomoc społeczną 1.352 tys. zł., na zasiłki z tytułu zabezpieczenia na wypadek bezrobocia 31.050 tys. zł., na pomoc doraźną dla bezrobotnych 19.000 tys. zł. i t. d.

ZATWIERDZENIE WARSZAWSKO - BIAŁOSTOCKIEGO ZWIĄZKU MIĘDZYKOMUNALNEGO DLA ZAŁOŻENIA I UTRZYMANIA WOJ. ZAKŁADU PSYCHJATRYCZNEGO.

Minister Spraw Wewnętrznych, zarządzeniem z 14 stycznia 1936 r., ogłoszonym w Nr. 57 „Monitora Polskiego“ z dn. 9 marca b. r. zatwierdził w porozumieniu z Ministrem Skarbu Statut Warszawsko - Białostockiego Związku Międzykomunalnego dla założenia i utrzymania Wojewódzkiego Zakładu Psychjacyjnego.

Pszczególni członkowie uczestniczą w wspomnianym Związku Międzykomunalnym udziałami, których wysokość określona została przez Radę w stosunku do liczby ludności poszczególnych związków samorządowych, a mianowicie:

1) Wydz. Pow. w Augustowie	49.907 zł.
2) „ „ w Białymstoku	87.969 „
3) „ „ w Bielsku Podl.	117.676 „
4) „ „ w Grajewie	46.542 „
5) „ „ w Grodnie	92.599 „
6) „ „ w Łomży	99.072 „
7) „ „ w Ostrołęce	74.802 „
8) „ „ w Ostrowi - Mazow.	70.140 „
9) „ „ w Sokółce	72.211 „
10) „ „ w Suwałkach	58.668 „
11) „ „ w Wołkowysku	92.208 „
12) „ „ w Wysoko - Mazow.	62.205 „
13) Zarząd Miejski m. Białegostoku	122.867 „
14) „ „ m. Grodna	55.510 „
15) „ „ m. Łomży	35.222 „
16) „ „ m. Suwałk	26.848 „
17) „ „ m. st. Warszawy	1.200.000 „

Razem 2.364.451 zł.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WILEŃSKICH ORGANÓW KOLEGIALNYCH ZA ROK 1935.

R a d a W o j e w ó d z k a.

Doroczna sprawozdawcza sesja Rady Wojewódzkiej odbyła się w dniu 29.I.1935 r. i była poświęcona omówieniu działalności władz administracji państwowej i wojewódzkich organizacyj samorządu gospodarczego w okresie 1933/34 r. Rada po dyskusji przyjęła do wiadomości zarówno sprawozdanie Wojewody, jak i sprawozdania złożone przez Izbę Rolniczą, Izbę Przemysłowo - Handlową i Izbę Rzemieślniczą.

Z zagadnień poruszonych w toku dyskusji należy wymienić: 1) Zagadnienie należytego zużycowania instytucji rad gromadzkich pod względem społecznym i gospodarczym. 2) Kwestję nielegalnego uprawiania rzemiosła, co podkopuje byt legalnych warsztatów rzemieślniczych. 3) Zagadnienie odciążenia organów policyjnych od funkcji biurowych. 4) Sprawę odciążenia związków samorządowych od szeregu czynności poruczonych. W szczególności podnoszono, że związki samorządowe nie mogą w obecnych warunkach podołać obowiązkowi wynikającym z ustawy z dnia 13 marca 1934 o ochronie przed pożarami. 5) Sprawę należytego skoordynowania pracy lokalnych organizacyj rolniczych z Izbą Rolniczą.

Na temże posiedzeniu Rada Wojewódzka dokonała wyboru członków Wydziału Wojewódzkiego, Wojewódzkiej Komisji Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej i delegatów do Wojewódzkiej Komisji Oszczędnościowo - Oddłużeniowej dla samorządu, do organów Związku Rewizyjnego Samorządu Terytorjalnego, do Rady P. Z. U. W., do Państwowej Rady Samorządowej, do Wojewódzkiej Rady Wodnej, oraz do Wojewódzkiej Komisji Rozpoznawczej.

Komisje Rady Wojewódzkiej w okresie sprawozdawczym nie były zwoltywane.

W y d z i a ł W o j e w ó d z k i.

W 1935 roku Wydział Wojewódzki odbył 16 posiedzeń. Ogólna ilość spraw załatwionych wyniosła 450, w tem: 1) z głosem doradczym 14 spraw, 2) z głosem stanowczym 436 spraw.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 27 III. 1936 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 5.30 zł. — 5.31 zł.
100 frank. szwajc. — 173.35 zł. — 173.69 zł.
1 funt. szterl. — 26.28 zł. — 26.35 zł.
100 frank. franc. — 35.01 zł. — 35.08 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 27. III. 1936 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna 55.00 zł., 3 proc. poz. państw. budow. 40.50 zł., 4 proc. państwowa poz. premjowa dolarowa zł. 51.25 8 proc. Listy Zastawne Parku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w zlicie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94.00 zł. (w zł. w zlicie =

161.68 złotym obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00. 7 proc. Listy Zastawne Bank. Roln. 83.25; 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemiaki z' 43.50

Akcje Banku Polskiego 96.00 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).
W dn. 27. III. 1936 r. Warszawa.

Zyto 13.25 — 13.50 zł.
Pszenica 21.25 — 21.75 zł.
Jęczmień 15.50 — 15.75 zł.
Owies 15.25 — 15.50 zł.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Zarząd Miejski w R. zapytuje w następujących sprawach:

1) Starostwo powiatowe zarządziło przymusowe odszczurzenie wszystkich posesyj na terenie miasta.

W posesjach, których właściciele niezastosowali się do powyższego zarządzenia, Starostwo poleciło Zarządowi Miejskiemu wyłożenie trutek na szczury na koszt gospodarzy. Zarząd Miejski wykonał to polecenie i w związku z tem wezwał, wspomnianych gospodarzy do uiszczenia należności za wyłożoną trutkę na szczury plus kosztu wyłożenia trutki. Z pośród wezwanych są oporni i dobrowolnie nie chcą uiszczyć tych należności, a zatem należy je ścigać przymusowo.

Czy egzekucję wyżej wymienionych należności może przeprowadzić we własnym zakresie Zarząd Miejski, czy też za pośrednictwem skarbowych organów egzekucyjnych i na podstawie jakich przepisów?

2) Jakie organa winny przeprowadzać egzekucję należności powstałych z tytułu przymusowego postępowania i zastępczego wykonania niektórych czynności na mocy prawa budowlanego?

3) Czy Zarząd Miejski może przeprowadzać egzekucję we własnym zakresie zaległości powstałych za opłaty placowe, węd na targowicę i ubój w rzeźni.

Odpowiedź: W myśl art. 1 ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. poz. 328) egzekucję wszelkich należności, które mogą być ściągane w trybie administracyjnym, przeprowadzają właściwe urzędy skarbowe. Wyjątki od tej zasady określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o wyłączeniu niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych spod egzekucji urzędów skarbowych (Dz. U. R. P. poz. 581).

W świetle przepisów obu aktów przeprowadzenie egzekucji należności z tytułu zastępczego wykonania świadczeń, których zobowiązany nie wypełnił (art. 44 rozporządzenia o postępowaniu przymusowym w administracji — Dz. U. R. P. poz. 342 z 1928 r.), należy do urzędu skarbowego. Tytuł wykonawczy dla urzędu powinna sporządzić władza, zarządzająca przymusowe wykonanie świadczenia, a więc powiatowa władza administracji ogólnej, która zarządziła odszczurzenie miasta, lub organ właściwy w myśl prawa budowlanego.

Natomiast kary pieniężne celem przymuszenia, przewidziane w art. 45 — 48 rozporządzenia o postępowaniu przymusowym w administracji ściągane są, zgodnie z § 2 p. d) rozporządzenia z dnia 25 czerwca 1932 r. o wyłączeniu niektórych świadczeń spod egzekucji skarbowej, przez władze administracji ogólnej. Obojętnym jest w danym razie, czy podstawą wydania nakazu świadczenia są przepisy prawa budowlanego, czy innego. Zawierają one bo-

wiem normy materialne oraz ustalają właściwość władz do wydawania zarządzeń i orzeczeń, natomiast normy proceduralne zawarte są w odpowiednich ustawach i rozporządzeniach (o postępowaniu administracyjnym, postępowaniu karno - administracyjnym i przymusowym w administracji) i według nich ustalona jest właściwość do przeprowadzenia egzekucji urzędów skarbowych i innych organów. Zgodnie z powyższym, w szczególności zaś z § 2 p. d) cytow. rozporz. z dn. 25.IV.1932 r., kary pieniężne, przewidziane w prawie budowlanym, a orzekane według zasad postępowania karno - administracyjnego, ściągane są także przez władze administracji ogólnej.

Odpowiedź na pytanie, przez kogo mają być ściągane opłaty placowe, targowiskowe i za ubój w rzeźni, należy poszukiwać w ich charakterze, t. zn., czy są one należnościami publiczno - prawnymi, czy też wynikają z umowy lub oparte są o prawo cywilne. Najwięcej wątpliwości nasuwającą i najbardziej sporną jest sprawa opłat rzeźniczych i targowiskowych.

Zasadnicza ustawa sanitarna nakłada na związki samorządowe obowiązek pieczy nad zdrowiem ludności, między innymi przez zakładanie i utrzymywanie rzeźni. Z przepisu tej ustawy wynika, że rzeźnie prowadzone są przez związki samorządowe w celach socjalnych, w szczególności celem zapewnienia ludności warunków zdrowotnych, a zatem są zakładami użyteczności publicznej; tego ich charakteru nie zmienia zjawisko, że zreguły przynoszą one gminom poważne dochody. Zgodnie z motywami wyroku N. T. A. z dnia 25 czerwca 1930 r. L. Rej. 4125/28 opłaty za korzystanie z takich urządzeń, ustanawiane na zasadzie art. 27 ustawy o finansach komunalnych, mają charakter świadczeń pieniężnych, nakładanych z tytułu publiczno - prawnego i w myśl art. 2 i 3 rozporządzenia o postępowaniu przymusowym w administracji podlegają ściąganiu w drodze egzekucji administracyjnej, którą przeprowadzają, zgodnie z powołaną na wstępie ustawą z dnia 10 marca 1932 r., właściwe urzędy skarbowe.

Analogiczne zasady należy naszym zdaniem zastosować, jeśli chodzi o opłaty targowiskowe, odpowiadające warunkom rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. poz. 639).

Także t. zw. „opłaty rogatkowe, placowe“ i t. p. miały charakter, opłat, opartych na tytule publiczno - prawnym (ustawa drogowa względnie ustawa o finansach komunalnych) i jako takie podlegały egzekucji administracyjnej, przez urzędy skarbowe.

2. *Pytanie:* Jeden z wydziałów powiatowych zapytuje, czy podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych uchwały organów związków samorządo-

wych o przystąpieniu do spółdzielni (z odpowiedzialnością ograniczoną, czy też odpowiedzialnością udziałami).

O ile tak, jakie przepisy mają w tym wypadku zastosowanie w odniesieniu do:

1. pow. związku samorządowego,
2. gmin wiejskich i miejskich niewydziałonych,
3. związków międzykomunalnych gmin.

Odpowiedź: Zgodnie z tą wyroku Sądu Najwyższego z dn. 19 stycznia 1934 r. L. Rej. C. II. 559/33, przystąpienie związku samorządowego do spółdzielni wymaga zatwierdzenia przez władze nadzorcze, a to na zasadzie art. 33 p.1) ustawy o finansach komunalnych. Władzami powołanymi do zatwierdzenia odrębnych uchwał organów samorządowych są, w myśl art. 36 ustawy o finansach komunalnych i § 120 rozporządzenia wykonawczego z dnia 23 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. poz. 937), wydziały powiatowe w stosunku do gmin wiejskich i miejskich niewydziałonych i wojewodowie przy współudziale z głosem stanowiącym wydziałów wojewódzkich w stosunku do powiatowych związków samorządowych.

Przepisy dotyczące zaciągania pożyczek i obciążenia poręki przez związki samorządowe, obowiązują także związki międzykomunalne, a to na zasadzie art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych, które łącznie z § 26 rozporządzenia wykonawczego z dnia 22 lipca 1929 (D. U. R. P. poz. 469) ustala szczegółowe zasady.

3. *Pytanie:* Jeden z wydziałów powiatowych zapytuje, czy rada miejska może ograniczyć burmistrzowi świadczenia w naturze (opał, światło mieszkanie) lub podwyższyć stawki potrąceń z jego uposażenia na pokrycie tych świadczeń.

Odpowiedź: Art. 15 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. poz. 1073) postanawia, że świadczenia w naturze (mieszkanie, opał, światło i t. p.), otrzymane przez członków zarządów miejskich potrąca się z ich poborów według norm, ustalonych przez radę miejską i zatwierdzonych przez władze nadzorcze.

Zagadnienie, czy i w jakiej mierze mogą być ograniczone lub w całości znoszone świadczenia w naturze, otrzymywane przez burmistrza, w czasie jego kadencji, należy rozważyć w płaszczyźnie istoty jego uposażenia w myśl przepisów cytowanego rozporządzenia. Albowiem ograniczenie kompetencji rady miejskiej dotyczy dokonywania dowolnych zmian w uposażeniu burmistrza, opartem na przepisie ustawowym i uchwale rady, w czasie jego kadencji.

W świetle cytowanego rozporządzenia uposażeniem burmistrza są przewidziane w nim zasadnicze pobory i ewentualne dodatki, jako wynagrodzenie za pełnienie obowiązków służbowych, natomiast

świadczenia w naturze, o których mowa w art. 18, jako mające charakter bezwzględnie odpłatny, nie mogą być zaliczane do właściwego uposażenia. Na stanowisko rozgraniczenia pod względem pojęciowym uposażenia i świadczeń w naturze stoi wymienione rozporządzenie, czego pośrednim potwierdzeniem jest § 18 rozporządzenia wykonawczego z dnia 28 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. poz. 231), traktujący o świadczeniach w naturze, otrzymywanych przez przewodniczących wydziałów powiatowych.

Wobec powyższego rada miejska jest w prawie ograniczyć dowolnie przyznane burmistrzowi świadczenia w naturze, tembardziej posiada pełne prawo do przeprowadzenia ponownego oszacowania tych świadczeń, uzasadnione okolicznościami faktycznymi (zużycie, przekraczające swą wartością dokonywane potrącenia z poborów).

4. *Pytanie:* Zarząd gminny w Turylczu pow. borszczowskiego, zapytuje w następującej sprawie: Do roku 1933 korzystał z pola i ogrodu kierownik miejsc. szkoły. Od roku 1934, gromada Turylcze w porozumieniu z gminą pole to odebrała kierownikowi i wydzierżawiła, zaś dochód z dzierżawy przeznaczono na remont szkoły miejsc. Natomiast z ogrodu nadal osobiście korzysta kierownik szkoły. Obecnie kierownik szkoły upomina się jeszcze o ten móg pole i twierdzi, że on powinien osobiście korzystać z tego pola. Gmina i gromada nie chcą oddać mu tego pola.

Kto w tym wypadku ma rację, względnie na jakiej podstawie prawnej należy się kierownikowi szkoły korzystać osobiście z w/w pola.

Odpowiedź: Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29.X.1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (D. U. R. P. poz. 663) nie przewiduje obowiązku dostarczania przez gminę kierownikowi szkoły lub samoistnemu nauczycielowi gruntu, w przeciwieństwie do poprzednio obowiązującej ustawy uposażeniowej. W związku z tym nowym stanem prawnym gmina jest w prawie wymówić użytkowanie tych gruntów. Należy jednak dodać, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku z dnia 12 września 1935 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 30, poz. 162) zaleciło pozostawienie gruntu nauczycielom, nie jestto jednakże ustawowy obowiązek gminy, lecz zależy od uznania organów gminy.

5. *Pytanie:* Zarząd gminny w Nadarzynie pow. błońskiego zapytuje, na jakiej podstawie prawnej rada gminna może zamienić podwoły dostarczane w naturze na rzecz gminy, na opłacanie specjalnego podatku (10 gr. z morgi) na wynajmowanie podwól.

Odpowiedź: Art. 7 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4.XII.1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi i innych zmianach finansów komunalnych (D. U. R. P. poz. 544) postanawia odnośnie takich świadczeń, jak poczta konna, stójka, powinności podwólne, iż zastąpienie

świadczeń w naturze równowartością pieniężną może nastąpić tylko na żądanie obowiązanego do świadczenia, a wbrew jego woli jedynie w wypadku niewywiązywania się w terminie z przypadającego na niego świadczenia. Zarazem dekret ustala, iż określenie zasad poboru równowartości pieniężnej wzamian za świadczenia w naturze należy do organu stanowiącego gminy.

6. *Pytanie:* Wydział Powiatowy w W. zapytuje, w związku z wyjaśnieniem podanym w poradniku samorządowym nr. 38 z ub. r. „Samorządu“, pytanie 1, poz. 2, czy gminy poza tym mogą skorzystać z uprawnień, wynikających z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 18.XI.1930 r. o ustaleniu wysokości kosztów doręczenia wezwań i innych pism urzędowych (Dz. U. R. P. nr. 92 — 1930 r., poz. 719).

Odpowiedź: Sprawę wynagradzania gmin za doręczanie wszelkich pism władz skarbowych (art. 151 Ordynacji Podatkowej) ustalał art. 9 § 3 Ordynacji Podatkowej. W związku z tem, że jest to przepis specjalny, nie mogą mieć zastosowania odnośnie wynagradzania gmin za doręczanie pism władz skarbowych przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 listopada 1930 r. o ustaleniu wysokości kosztów doręczania przez urzędy gminne i magistraty wezwań i innych pism urzędowych w postępowaniu administracyjnym (D. U. R. P. poz. 719).

Równocześnie należy zwrócić uwagę na zmianę Ordynacji Podatkowej, dokonaną dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. (D. U. R. P. poz. 13), w szczególności na art. 151 § 3 Ordynacji w nowym brzmieniu, który ustala wynagrodzenie gmin za doręczanie pism w wysokości 6 groszy od pisma oraz na nowo brzmienie art. 9 Ordynacji, znoszące wynagrodzenie, przewidziane w dotychczasowym art. 9 § 3 Ordynacji i na art. 2 cytowanego dekretu, regulujący sprawę zaległego wynagrodzenia, przewidzianego w dotychczasowym art. 9 § 3 Ordynacji.

7. *Pytanie:* Jeden z referentów podatkowych w wydziale powiatowym zapytuje, w jaki sposób należy interpretować postanowienia par. 3 i 7 rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8.V.1935 r. w sprawie ulgowej spłaty w samoistnych daninach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 259) w następującym wypadku:

płatnik zalegał z zapłatą specj. opl. drog. na dzień 1.IV.1933 r. w kwocie zł. 4.204,71

przypis w okresie budż. 1933/34 r. wynosił „ 3.161,74

t. j. razem zł. 7.366,45

W okresie budżet. 1933/34 r. zapłacono na pokrycie zaległości kwotę zł. 3.653,99 w związku z czem, stan zaległości na dzień 1.IV.1935 r. wynosił: z okresu budż. 1932/33 r. „ 550,72 z okresu budż. 1933/34 r. „ 3.161,74

t. j. razem zł. 3.712,46

przypis w okr. budż. 1934/35 wynosił „ 3.484,68

t. j. łącznie z zaległością za lata ub. zł. 7.197,14

na to w tymże okresie budż. 1934/35 zapłacono na pokrycie zaległości „ 2.716,70

w związku z czem zaległość na 1.IV. 1935 wynosiła z okresu 1933/34 „ 995,76

i z okresu 1934/35 „ 3.484,68

t. j. razem zł. 4.480,44

Na poczet tych zaległości zapłacono:

w dniu 17.V.1935 r. kwotę 1.000 zł.
w dniu 27.V.1935 r. kwotę 500 „
w dniu 17.VI.1935 r. kwotę 1.000 „
i w dniu 8.VI.1935 r. kwotę 500 „

Czy wobec tego, że zaległość z okresów budżetowych 1932/33 i 1933/34 została całkowicie uiszczoną przed wydaniem wymienionego rozp.

1) t. j. przed dniem 20 maja 1935 r. nie przysługuje płatnikowi prawo do żadnych ulg z tytułu postanowień wspomnianego rozp. Min. Spr. Wewn.,

2) czy też stosując się ściśle do postanowień par. 3 i 7 powyższego rozp. Min. Spraw Wewn. należy umorzyć połowę zaległości zaistniałej na dzień 1.IV.1933 r., t. j. kwotę 2.102 zł. 35 gr.

Odpowiedź: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 maja 1935 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie ulgowej spłaty w samoistnych daninach komunalnych (D. U. R. P. Nr. 36, poz. 259) może odnosić się i oczywiście odnosi się do rzeczywistych zaległości, istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia, t. j. 20 maja 1935 r. Wynika to nie tylko z ogólnych przesłanek rozporządzenia, lecz także z brzmienia § 3 ust. (1) rozporządzenia, który mówi o zaległościach w daninie, powstałych przed dniem 1 kwietnia 1933 roku, a nie o zaległościach, istniejących na dzień 1 kwietnia 1933 r. W tem świetle rachunkowe wyprowadzenie zaległości na 1 kwietnia 1933 r. niezależnie od tego, czy istniały zaległości powstałe przed tym terminem, w dniu wejścia w życie rozporządzenia i zastosowanie ulg przewidzianych w § 3 byłoby sprzeczne z rozporządzeniem.

W opisanym konkretnym wypadku płatnikowi przysługują naszym zdaniem jedynie ulgi przewidziane w § 4 i 5 w związku z § 7 rozporządzenia odnośnie zaległości powstałych w roku budżetowym 1933/34, t. zn. odroczenie do dnia 31 marca 1938 r. i umorzenie 10% odroczonej zaległości na warunkach podanych w § 4 i 5.

Mgr. S.

Przegląd bibliograficzny zagadnień samorządowych

KSIAŻKI I BROSZURY.

Samorządy województwa wileńskiego w cyfrach. — Wyszedł z druku Rocznik VII nieoficjalnego wydawnictwa Wileńskiego Wydziału Wojewódzkiego, który przynosi obraz związków samorządowych województwa wileńskiego — w świetle liczb. Zawiera on dane cyfrowe za r. budżetowy 1934/35.

Nie wdając się w szczegóły, nie można się powstrzymać od zwrócenia uwagi na bardziej charakterystyczne cyfry.

Gminy wiejskie: Preliminowały wydatki w sumie 3.934.174 zł., a wykonały w sumie 4.026.364 zł., czyli 102,3% preliminarza. W tem wydatki nadzwyczajne 396.031 zł. Najpoważniejszą pozycją wyd. nacyz. bo 1.702.284 zł., stanowi zarząd ogólny (46,9%). Drugą skolei zajmują wydatki oświatowe, wyrażające się kwotą 923.504 zł. (25,4%).

Najwyższe wydatki budżetowe spotykamy w gminach: Postawy — 86.615 (113,7% w stosunku do preliminarza), Kurzeniec — 75.333 zł. (125%) i Podbrzezie — 72.897 zł. (124,3%).

Przeciętna wysokość wszystkich dokonanych wydatków na 1 mieszkańca wynosi w gminach woj. wileńskiego 3,98 zł.

Dochody gmin wiejskich, zapreliminowane w kwocie 3.934.174 zł., osiągnęły sumę 4.106.956 zł., czyli 104,4%. Wchodzą w to dochody nadzwyczajne w sumie 171.468 zł. W dochodach zwyczajnych 64% stanowią wpływy z podatków samoistnych i 15,4% z dodatków do podatków państwowych.

Obraz ten uzupełniają cyfry o stanie zadłużenia gmin wiejskich, z których wynika, że zestawienie pasywów i aktywów wykazuje majątek gmin netto 4.195.919 zł.

Miasta niewydzielone, w liczbie 14, zapreliminowały wydatki na sumę 1.020.083 zł., a wykonały je tylko 973.913 zł., czyli 95,5%. Najwyższą sumę osiągnęło Głębokie 236.197 zł. (103,9%). Przeciętna wysokość wydatków na 1 mieszkańca osiągnęło 14,54 zł.

Wydatki zwyczajne miast poszły w 31,6% na zarząd ogólny, 21% na spłatę długów i 14% na oświatę.

Dochody miast niewydziałonych wpłynęły w sumie 933.677 zł., czyli 91,5%. Tylko miasta Mołodeczno (104%) i Raków (103,1%) uzyskały przewidywane dochody. Najslabiej wpływały dochody w Nowo - Święcianach, gdyż osiągnęły tylko 27.136 zł. czyli 70,1%.

O zadłużeniu miast niewydziałonych mówią nam następujące sumy: aktywa 7.014.449, a pasywa 2.278.526. Majątek netto stanowi więc 4.735.923 zł.

Związki powiatowe w liczbie 8, wydały ogółem 3.400.340 zł., osiągając 109,1% preliminarza, który przewidywał 3.116.964 zł. W tem, wśród wydatków zwyczajnych na drogi i place publiczne 865.072 zł. (34,6%). Skolei idzie wydatki na zarząd ogólny 401.019 zł. (16%), a dalej popieranie rolnictwa 342.258 zł. (13,7%).

Na pokrycie wydatków wpłynęło do kas związków powiatowych 3.480.929 zł., czyli 111,7% preliminarza, który przewidywał 3.116.964 zł. Z tego dochody zwyczajne wyrażają się sumą 3.074.952 zł., a nadzwyczajne 405.972 zł.

W dochodach zwyczajnych najwyższe sumy stanowią (od. do pod. państw. 868.079 zł. (28,2%), subwencje i dotacje 822.197 zł. (26,7%) — (w tem wpłaty Skarbu Państwa na drogi państwowe), a dalej podatki samoistne 737.159 zł. (24%). W dochodach nadzwyczajnych 194.842 zł. (48%) stanowią pożyczki.

Miasto Wilno wydatkowało w 1934/35 r. 8.770.284 zł., czyli 92,1% prelimitowanej sumy 9.521.183 zł. Z tego wydatki nadzwyczajne wyniosły 2.468.450 zł. Z tego m. Wilno pokryło wydatki zwyczajne: zdrowie publiczne — 1.356.607 zł. (21,5%), zarząd ogólny 1.139.325 zł. (18,1%), spłata długów 1.068.636 zł. (16,9%), opieka społeczna 799.464 zł. (12,7%), oświata 792.431 zł. (12,6%).

W dochodach zwyczajnych dodatki do pod. państwowych dały 1.784.855 zł. (28,6%), przedsiębiorstwa 1.514.652 zł. (24%), zwroty 1.134.051 zł. (18,1%), udział w pod. państwowych 815.031 zł. (13%), a podatki samoistne wyrażają się sumą 434.590 zł. (7%).

Aktywa m. Wilna w sumie 98.600.023 zł. obciążają pasywa w sumie 22.551.544 zł.

Osobna tablica wykazuje efekt finansowy *powinności szarwarkowych*, z której wynika, że robót szarwarkowych wykonano o ogólnej wartości 1.896.559 zł., z tego w naturze 1.689.605 zł., czyli 89,1%.

Przatem wydawnictwo zawiera cyfry, dotyczące zaległych kosztów leczenia, stanu elektrowni samorządowych, K. K. O., gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, Wojewódzkiego Międzykomunalnego Związku oraz stan funduszy emerytalnych pracowników samorządowych.

Dr. Ludwik Bar.

Systematyczny Przegląd Ubezpieczeń Społecznych. —

Wielką luką w obecnej literaturze ubezpieczeniowej było to, że w żadnym z dotychczasowych wydawnictw nie ujęto całością przepisów ustawowych w zakresie ubezpieczeń społecznych, obowiązujących w Polsce. Dla osiągnięcia tego celu należało posługiwać się kilkoma książkami, nie licząc licznych Dzienników Ustaw, w których zawarte są przepisy wogóle jeszcze nie omawiane w literaturze.

Luka powyższa została obecnie wypełniona przez pracę p. p. Mgr. Zdzisława Wyżnikiewicza, radcy Zakładu Ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa w Chorzowie i Aleksiego Rzeńskiego, notariusza p. t. „Systematyczny przegląd ubezpieczeń społecznych w Polsce“.

Ujmując ona na 184 stronach 9 systemów ubezpieczeniowych obowiązujących dotychczas w Polsce i 3 umowy międzynarodowe: polsko - niemiecką i polsko - francuską.

Systematyczny układ książki i zaopatrzenie każdej omawianej kwestji w specjalny tytuł, czyni pracę tę bardzo przejrzystą.

Zamówienia kierować należy pod adresem:

Radca Wyżnikiewicz Zdzisław, Zakład Ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa w Chorzowie.

**S A M O R Z Ą D O W Y
INSTYTUT WYDAWNICZY
SPÓŁKA Z OGR. ODPOW. W W A R S Z A W I E**

wydał i posiada na składzie:

**„KATALOG GOTOWYCH PROJEKTÓW
URZĄDZEŃ SANITARNYCH”**

Inż. J. MOKRZYCKIEGO

Cena całego wydawnictwa zł. 20.00 za 1 egz.

posiada również stale na składzie w pojedynczych egz. wzory projektów budynków i urządzeń sanitarnych, jakie są umieszczone w spisie „KATALOGU GOTOWYCH PROJEKTÓW URZĄDZEŃ SANITARNYCH”.

Na żądanie wysyłamy dowolne ilości projektów po cenach za poszczególne projekty

Za 1 (jeden) egzemplarz wzoru № №:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 30, 31, 32, 33, 34,			
35, 36, 37, 50, 51, 52, 70, 71, 72, 73, 74 i B dodatkowy	po	zł.	1.00
13, 14, 15, 16, 38, 39, 40 i 42	„	„	1.50
20, 21, 22, 23, 24, 60, 61, 62, 63, 64 i 69	„	„	2.00
17, 18, 25, 27, 41 i 65	„	„	3.00

przy zbiorowych zamówieniach dla Wydziałów powiatowych lub Zarządów gmin miejskich i wiejskich udzielamy specjalnych rabatów zależnie od wielkości zamówień.

Po otrzymaniu zamówienia z podaniem dokładnie potrzebnych Nr. Nr. z wyszczególnieniem nazwy projektów oraz ich ilości — wysyłamy niezwłocznie zapotrzebowanie wraz z rachunkiem.

Zamówienia na Katalog i luźne projekty prosimy nadsyłać pod:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

SP. Z. O. O. W WARSZAWIE

WARSZAWA, UL. MIODOWA № 6.

Z D R O W E

P I Ę K N E

T A N I E

Drzewka i Krzewy

O W O C O W E

P A R K O W E

A L Ę J O W E

I G L A S T E

B Y L I N Y

o r a z

R Ó Ź E

p o l e c a j a

S Z K Ó Ł K I

m a j a t k u

G O D Z I S Z

A. i M. KWAŚNIEWSKICH

poczta Sobolew,

woj. Lubelskie

telefon 18.

Informacje:

WARSZAWA,

tel. 2-25-33.

Pod Zarządem

Stefana

T o k a r z a

Cenniki na se-

zon wiosenny

na żądanie

g r a t i s

i f r a n c o .

NASIONA

wszelkie
wyborowej
jakości

Ceglana 11
Sienkiewicza 11
2-ga Hala Mirowska

DRZEWKA

krzewy
i
RÓŹE

Ceglana 11
Ulrichów
pod Warszawa

C. ULRICH

założ. 1805 r.
Rodowła
i sprzedaż
CENNIKI
BEZPŁATNIE.

Regulaminy Powiatowej Komisji Letniskowo-Turystycznej

i

Gminnej Komisji

Letniskowo-Turystycznej

są do nabycia w Związku Powiatów R. P.

Warszawa, ul. Marszałkowska 81a.

Cena 1 egzemplarza 40 gr.